

MIQUEL DURAN I SAURINA

POESIES

Comentari biogràfic
«Flors de Roella»
Altres poemes

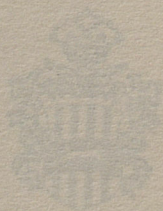
INCA, 1982

Miquel Duran i Saurina, animador social i poeta popular, aïllat dins la ruralia mallorquina de primer terç de segle, mantingué una lluita permanent per analtir la llengua i l'esperit de pàtria en moments encara difícils per la nostra cultura.

El seu mèrit major, més que la poesia, d'altra part gens despreciable, fou el constant abrindar el foc sagrat i el seu afany per educar els humils, a voltes en solitari i fins en hores en què a Mallorca sols quedaven els seus papers escrits en la nostra llengua.

Malgrat les limitacions d'En Duran, és un deure de les generacions d'ara no deixar-lo en oblit, quan no per altra cosa, per esser un cas estrany de poesia i un miracle de voluntat.

POESIES

Éditions révisées par
l'Académie de la langue française

Edició realitzada per
l'Ajuntament de la ciutat d'Inca

D. 1380
MIQUEL DURAN I SAURINA

POESIES

Comentari biogràfic
«Flors de Roella»
Altres poemes

Sig. - D 1380

R. 11. 289

INCA, 1982

MIGUEL DURAN I SARRIÀ

POESIES

Contenint: biografia
«Plens de Rocles»
Altres poemes

Depòsit Legal, P. M. 226-1982

I. S. B. N. 84-300-6542-3

Gràfiques MIRAMAR. Torre de l'Amor, 4

— Palma de Mallorca

Miquel Duran i Saurina

MIQUEL DURAN

Miquel Duran i Saurina va néixer a Inca el 25 de març de 1866, al carrer dels Gerrers. Era fill d'una família humil. El seu pare teixia drap casolà, treball que compartia amb el de pagès en unes petites finques pròpies. La seva mare procedia d'una família de més coneguda nissaga, de Son Net, si bé igualment humil. De la branca materna li vindria l'amor a la literatura: hi hagué un franciscà, notable per la seva virtut i saber; la pròpia mare d'En Duran sempre tenia una glosa a punt.

Cap dels germans fou teixidor ni pagès, i a ell li tocà l'ofici de fuster. Ben segur que el seu mestre,¹ molt escrupolós en la perfecció del treball d'ebenista, degué mostrar-li el sentit de la bellesa plàstica, que tant havia d'influïr en les pròpies exigències en el seu posterior quefer tipogràfic, on es distingí com a mestre d'unes generacions de menestrals, futurs factors d'una esplendorosa indústria inquera d'impressors.² Profundament catòlic, en temps de la seva joventesa, en les hores lliures, fou escolà major de l'església de Sant Francesc, abans de la venguda dels frares de la T.O.R. D'aquest temps són el seu franciscanisme, l'aversion a tot el que fos violència i alguna de les més belles poesies seves.

¹ Un tal mestre Francesc Serra, de qui Duran parlava com exemple de perfecció i bon gust.

² Vegi's Antoni Pons i Sastre en "Duran, mestre d'impressors".

El 1903, poc després de maridar-se, posà una llibreria a la primera casa del carrer de Mallorca³ i el 1907, al mateix carrer hi establia una impremta rudimentària. Pel setembre de 1909 morí la seva esposa Gertrudis, tornant a maridar-se aviat amb Maria, germana de la difunta.

Miquel Duran morí el 28 de febrer de 1953, a punt de complir els 87 anys, després d'una vida fecunda d'activitats socials i culturals, a la qual va dedicar moltes de les seves hores i tots els seus cabals, de tal manera que, quan li fou precís deixar en altres mans els afers comercials, era més pobre que al començament de la tasca. Sens dubte el seu deler per la formació de la ciutat deu ser considerat el seu major mèrit, que supera en molt la seva obra poètica.

La mort del poeta inquer constituí a Inca una ver-tadera manifestació de dol. El seu taüt era duit a braços al cementiri, la música municipal hi tocava marxes fúnebres i tot el poble era al carrer; l'endemà "L'Harpa d'Inca" cantava una Missa de Requiem i poc després es celebrava, en el Teatre Principal, un homenatge necrològic on acudia, o s'hi adheria, tota la intel·lectualitat mallorquina. L'Ajuntament molt prest dedicava un carrer a la seva memòria.

DURAN, AUTODIDACTE.

Per copsar amb la deguda proporció la personalitat i l'obra de mestre Miquel Duran, com colloquialment tothom l'anomenava i l'anomena encara, és precís seguir-lo, poc o gaire, dins el seu procés d'autodidacte, on es veu reflectida la voluntat que sempre va posar per

³ El nom entranyable d'aquest carrer era substituït per "General Luque" en 1914.

enlairar-se des del no-res a uns nivells ben acceptables. En temps de la seva infància eren pocs els fills de famílies humils que assistissin a l'escola. El 1877 —ell tindria 11 anys— tan sols el 20% de tots els allots sabien una mica de llegir i escriure.⁴ Miquel Duran va anar a l'escola nocturna que regentava un professor de gran vocació pedagògica, D. Miquel Riutort. Aprofità bé les lliçons, de tal manera que els escrits que es conserven de la seva juvenesa mostren un satisfactori coneixement de l'idioma castellà i un bell caràcter de lletra iturzaeta.

Els coneixements d'ortografia catalana va aconseguir-los empíricament seguint les publicacions d'aleshores i amb tota la inseguritat general que precedí l'aportació de Pompeu Fabra. Quan s'acabaren els dubtes i les capelles, Duran, mancat dels coneixements filològics i gramaticals necessaris, aïllat dins Inca, assimilà el que li fou possible de les noves directrius. Millorava de cada vegada més, però, així i tot, se li poden notar fluctuacions no sempre satisfactòriament explicables. Cal tenir present, no obstant, que el llenguatge de no pocs escriptors de la llengua catalana, fins després dels quinze primers anys del segle, era abundós de formes expressives de qualitat dubtosa. No havia arribat el temps en què Josep Carner, artífex de l'idioma, enriqueix la llengua amb milers de vocables extrets de tots els racons dels països catalans, que Fabra mostrava com utilitzar-los.⁵ Miquel Duran escrivia, als inicis, amb el llenguatge del seu entorn, a voltes amb algun vocable “no prou nostrat”, com diu Miquel Ferrà en el pròleg de “Flors de Roella”, fent, a més, ús inadequat d'alguna paraula culta i fins i tot inventant-la quan tenia necessitat d'expres-

⁴ La Almudaina de 9-7-1904, que cita Jaume Oliver en “Escola i Societat”.

⁵ Pompeu Fabra: “Diccionari Ortogràfic” (1917) i “Gramàtica Catalana” (1918).

sar-se amb un terme que no trobava. Amb una major formació lingüística de base, no hauria tingut tanta necessitat d'acudir a models. Quan algú li va retreure la H del nom de "L'Harpa d'Inca", digué amb tota ingenuïtat, que ho havia fet perquè En Costa la tenia posada a una de les seves millors poesies.

Duran començà escrivint alguns versos en castellà, en resposta a un anhel innat d'aproximació a l'art. Mai va publicar-los ni són publicables; però aviat, llegint els poetes de la renaixença i més tard, i fonamentalment, Costa i Llobera, va deixar aquestes cabrioles per escriure en mallorquí, i no es pot dir català perquè difícilment es podia parlar aleshores d'una llengua unificada.

¿Eren gloses el que primitivament escrivia? Potser una frase no ben interpretada del pròleg d'En Ferrà sia motiu perquè, considerant l'obra d'En Duran fora del context de la seva evolució, a algú li passi com al qui mirant els arbres no sap veure el bosc. De segur va ser Costa i Llobera el qui primer va copsar la capacitat poètica de Duran, encorajant-lo i dirigint-lo. Amb tot, quin espai hi ha entre les seves primeres poesies i bastantes de les de "Flors de Roella"! Ja ningú coneixeria el joglar de fi de segle en l'artífex dels tercets de "Matinal".

Quasi bé idèntic al procés poètic és el pas formal dins el seu periodisme, des de les vulgaritats inicials, influïdes pels escrits de "L'Ignorància" i altres setmanaris de combat, a la temperança que va assolint en "La Veu d'Inca" i en els "Ca-Nostra" posteriors, sens arribar mai a la pulcritud de les revistes de llengua catalana que es publicaren a Mallorca abans de la guerra.

Dins el desenvolupament del seu periodisme s'hi veuen clapes que semblen una regressió i és que quan ha d'escriure a correuita, perquè el setmanari ha de sortir a punt o perquè les exigències d'altres obres socials li ho demanen, no té temps de cuidar l'aspecte formal, que tanmateix molts dels seus lectors no calibraran i

ell, més que res, el que necessita és abrandar, sempre abrandar, la flama del fogueró simbòlic que crema dalt els puigs i que ha de servir d'agulló del procés pedagògic que sempre té present.

L'OBRA SOCIAL DE MIQUEL DURAN

El Cercle d'Obrers Catòlics

Ja des dels anys de joventut Miquel Duran tingué el deler d'acoblar els seus amics en quelcom de valor positiu, religiós o social. Eren inquietuds sens gaire possibilitats, ja que a tots, com a ell mateix, els faltava base cultural. No obstant es va llançar amb un optimisme a vegades imprudent, no considerant les pròpies forces. Aquest optimisme, sempre constant en ell, fou l'esperó que féu possible tota la seva obra.

Tot pensant en els estralls que feia entre els humils l'obrerisme anarquitzant de fi de segle, va fundar el "Cercle d'Obrers Catòlics d'Inca".⁶ Es de creure que el promotor de l'obra d'aquests cercles, institució d'àmbit nacional, hagué de pensar en qui podia comptar a la ja industriosa ciutat d'Inca per fer-hi una fundació. Ben aviat va trobar-hi la persona de Miquel Duran, treballador independent, ben conegut pels seus entusiasmes i adhesió infrangible al catolicisme.⁷ Prompte es reuniren, cridats per Duran, un grup de treballadors i altres persones de la petita burgesia i, malgrat no disposar encara de local ni de cap estructuració comunitària, es constituïren en societat, dins unes normes elementals i

⁶ El nom castellà de "Círculo de Obreros Católicos de Inca" fou traduït en l'àmbit col·loquial per "Es Círcol" i encara més per "Sa Catòlica".

⁷ El que aquí es dirà d'aquesta societat es extracte d'un estudi exhaustiu de la mateixa, que hi ha en preparació.

uns fins concrets d'assistència mútua, religiositat i formació cultural. El primer reglament data de l'any 1906, però per l'octubre del 1900 ja es féu l'obertura de la societat.⁸ Vingueren a la inauguració personalitats ciutadanes i dels pobles, i la premsa de Ciutat en féu amples ressenyes.⁹ L'acte va començar amb un himne propi, amb lletra de Duran, musicada per Mn. Bernat Salas, aleshores organista de la Seu de Segovia.

El Cercle, a més dels seus fins religiosos i formatius, servia l'assegurança per malaltia i defunció, tan necessària en aquells temps, ja llunyans, mancats dels serveis de la Seguritat Social.¹⁰ L'articulat del reglament, a més d'establir uns punts bàsics de religiositat i assistència mútua, fou el propi de les societats culturals i d'esbarjo, si bé tot quedava molt condicionat per un consiliari, sacerdot nomenat pel bisbe, figura molt important en les decisions. Miquel Duran, el fundador, fou el primer president i va ocupar aquest càrrec repetides vegades.

Ben aviat la societat va començar l'obra cultural, continuada dins un ample moviment, quasi l'únic que hi va haver a la ciutat d'Inca dins el primer terç de segle. Es troba ja des del principi un "Orfeón Inquense", hostatjat al Cercle, presidit per un senyor que es deia Valentín Rodríguez i dirigit per Josep Rotger.¹¹

Tot seguit es posen a punt les escoles nocturnes per

⁸ El seu primer local estigué a la Plaça de la Mare de Déu de Lluc. Aviat va passar a un vast edifici, a la cantonada dels carrers Angels-Brui (ara Miquel Duran-de la Pau), que fou esbucat quan es féu la reforma del mercat de queviures.

⁹ "El Ancora", de Ciutat, en el seu n.º 4695 deia: "Promovido por su actual presidente Miguel Duran, humilde hijo del pueblo (...) fue gratisima nuestra sorpresa cuando entre los noventa socios con que cuenta el círculo descubrimos innumerables hijos del trabajo y a personas distinguidas de esta ciudad (...).

¹⁰ Existia a Inca una altra societat mutual "La Constancia", que encara perviu. Tenia major nombre de socis. Aiximateix disposava d'escola nocturna i no era confessional.

¹¹ "Es Ca d'Inca" n.º 19, 30 i 31 de 1903 i "El Hogar".

obriers i els seus fills, a les quals no sols es dona cultura general, sinó també comptabilitat, geometria i dibuix aplicats als oficis. Els professors són alguns dels socis, que treballen gratuïtament. Cap al 1916 era un mestre titulat el responsable de l'escola.

En 1903 es creava una "càtedra" de declamació per joves afeccionats, en un teatret que ocupava tota la planta baixa del local social. S'hi va instal·lar un cinema, sense gaire resultats, ja que va plegar al cap de poques temporades. Les representacions teatrals, en canvi, es troben en tot el transcurs de la societat, com també les vetlades literàries, on no hi falta la música juntament amb la lectura de poesies. S'organitzen excursions que inclouen sempre els moments literaris.

Una de les activitats més representatives de l'afany formatiu foren les conferències que, ja aïllades ja en cicles, es feren des de la fundació de la societat fins a la guerra civil. Per la palestra del Cercle hi passaren personalitats i especialistes que parlaren sobre temes religiosos, socials, lingüístics, pedagògics, científics: Costa i Llobera, Mn. Antoni M.ª Alcover, el Dr. Gabriel Llabrés, el P. Casulleres, el P. Cerdà, Joan Capó Valls de Padrines, el Dr. Emili Darder, Guillem Forteza, i tota una llista inacabable d'oradors hi feren sentir la seva veu. No sempre acudia gaire gent a escoltar-los, com passa a moltes conferències, però de vegades els actes hagueren de celebrar-se a altres locals perquè es preveia que el propi no podria encabir els assistents.¹² Possiblement l'exemple del Cercle va fer que altres societats (el "Centro Instructivo" i "La Constancia") organitzassin també algunes conferències.

¹² Es recorda així una conferència del jesuïta P. Vicent, consiliari nacional del "Cercles" que es va donar a l'església parroquial de Santa Maria la Major. També la Diada de la Llengua Catalana de 1917 feta al Teatre Principal per iniciativa de "La Veu d'Inca" i organitzada amb elements joves del Cercle.

Miquel Duran fou l'ànima de tot aquest moviment, ja sia quan presidia la societat, ja quan sols formava part de la junta o quan la inspirava si n'era fora.

El Cercle va crear dins el propi local altres associacions com la Caixa Rural i el Sindicat Agrícola, que afavorien l'estalvi i ajudaven a les activitats pageses dels seus socis. També va crear "L'Harpa d'Inca". A més va hostatjar altres associacions com el sindicat obrer "La Paz", els Exploradors o boys-scouts, i una agrupació informal de joves que es deien "Els Amics de l'Art", dirigits per Duran, compromesos a tractar per torn, cada diumenge, un poeta o literat. Així aquests joves obrers, sens altra formació que l'ensenyament primari, coneixeren i s'agradaren dels literats de la nostra llengua i d'altres cultures.

Mitjançant les vetlades literàries, el públic modest que hi assistia pogué conèixer moltes poesies que difícilment haurien arribat al seu abast. Si Miquel Duran ho enrengava tot, poques vegades ell parlava en públic si no era llegint el que havia de dir, perquè d'orador no ho era gens ni mica.

Després de la guerra, quan s'implantà la Seguretat Social, el Cercle, com totes les societats d'assistència mutual, va perdre un dels seus fins principals i va anar en decadència. La situació política, poc afecta a tot el que era mallorquinisme —i per Duran la llengua ho era tot—, però molt especialment la reforma urbana dels voltants del mercat nou, que demanava l'enderrocament de l'edifici de la societat, varen precipitar la seva dissolució.

L'any 1950 Miquel Duran compta ja amb 83 anys i està retirat de tota activitat social, i la salut li manca; però és elegit encara per darrera vegada president, com homenatge a l'home que va fundar la societat i perquè en presideixi les noccs d'or i el període ja inevitable del seu acabament. Havia de morir presidint-la.

L'Harpa d'Inca

"L'Harpa d'Inca", entitat fillola del Cercle d'Obrers Catòlics, mereix capítol apart. Es una fundació on es conjuntaren dos homes que, des d'angles distints i amb finalitats distintes, saberen compenetrar-se: Miquel Duran, el fundador i president, i Jaume Albertí, el director. Per comprendre el moment triomfal d'aquest orfeó, especialment en la dècada dels anys vint, cal analitzar el que es proposaven amb "L'Harpa" tant Duran com Albertí.

El President sentia de veres la música. No obstant, la seva afecció anava polaritzada per damunt tot a les manifestacions corals dels grans mestres de la polifonia religiosa, Bach, Palestrina, Victoria, o a l'harmonització de les cançons i romancers populars, i a tot aquell cant que traduïa l'ànima del poble. No en va havia escollit per lema de l'orfeó el mateix dels jocs florals: Fe, Pàtria, Amor.

Aquests paràmetres tenien per Duran un sentit dinàmic. L'orfeó no havia de tenir tan sols un fi en sí mateix, el sol plaer de fer música. Albertí col·laborava, una mica inconscient si es vol, al pensament de Duran, aportant-hi l'educació musical del jovent que dirigia, però el seu interès, de manera prou conscient i taxativa, s'encaminava més que a altra cosa, a l'execució perfectament reeixida de la música coral. Aquests dos homes tingueren de comú la virtut de la constància, encara que des de dos entrons distints: per Albertí era atènyer la qualitat, per Duran conseguir la quantitat; dues metes indispensables per l'èxit. Duran sabia —o intuïa, tant se val— que tan sols amb el deler pur per la música la pervivència de l'orfeó era dubtosa, si faltava una successió d'actes a on concórrer. I encara més segura seria la continuïtat si els actes s'amenitzaven amb recitals de literatura i es feien excursions i homenatges. Don Jaume

Albertí, ja vellet nonagenari, comentava aquestes dues maneres d'esser dels creadors de "L'Harpa" i excusava les exigències quantitatives del seu company comparant-les amb la gota d'aigua que mai s'estronca i es fa constructiva. Sia el que fos, és cert que les dues voluntats acoblades conseguiren una entitat, amb més de 70 cantaires, que fou l'admiració dels estetes musicals dels anys mil-noucents-vint.

A la consecució dels fins que Duran es proposava, va contribuir-hi la immediata coincidència de criteri d'Albertí i Duran en adherir-se a l'escola que representava Millet amb l'Orfeó Català. Aquesta orientació, apartada dels cors Clavé, facilitava el sentir religiós per envestir tot d'una amb les misses de Salas i de Cicognani, amb els motets dels clàssics i amb tot aquell cantar que, degudament harmonitzat, era viu encara a la pagesia. No hi mancaren de principi els cants patriòtics, com l'Himne Mallorquí d'A. Pol i "L'Arbre Sagrat" de Morera, cant afirmatiu de la personalitat nostra, que retrotreia el pensament al fet de la Nova Planta:

Quan varen tallar la soca
va quedar s'eterna rel...

Potser sols els iniciats saberen captar el sentit d'aquesta cançó contestatària en uns moments que encara no eren propicis.

No poques vegades "L'Harpa d'Inca" actuava matisant els seus cants amb recitals de poesies de la llengua catalana o acudia a completar programes de conferències o vetlades literàries. D'altra part l'orfeó no podia quedar-se tancat dins l'àmbit local massa estret. Així no sols s'organitzaren concerts als pobles —són de recordar els triomfals en els teatres Líric i Principal de Ciutat— sinó també els homenatges in situ al Beat Ramon Llull, a Costa i Llobera, a la Santa de Valldemossa. Les excursions d'esbarjo de quan Duran era president, acabaven

sempre en cant i lectura de poesies. Són memorables els concerts dins les Coves del Drac i d'Artà on, a més, s'hi recitava en lo més pregon "La Deixa del Geni grec", el gran poema de Costa i Llobera, malgrat no hi hagués altres oients que el grup de familiars dels orfeonistes i els socis protectors que acompanyaven l'orfeó.

Quan la llei de vida va obligar a Duran i Albertí a deixar "L'Harpa" en altres mans, malgrat no faltàs als successors tota la bona voluntat, l'orfeó va entrar en períodes de letàrgia, entre recobraments esporàdics mai suficientment reeixits.

Sens pretendre fer història de l'orfeó,¹³ diguem que sempre fou una preocupació del Cercle d'Obrers Catòlics tenir un grup d'elements joves disposats a cantar en els actes socials. En 1916, essent president Duran, ja es féu un intent d'orfeó, dirigit per Mn. Josep Aguiló, que sols va cantar alguna vegada i molt especialment en la gran Diada de la Llengua Catalana de 1917. En 1920 es va fer una nova prova, encarregant la direcció a Pau Gual. Es feren assaigs de corals Clavé, però després de vuit mesos el director renunciava. Seguidament Duran es posà d'acord amb Jaume Albertí, músic de primera del regiment d'Inca i deixeble dilecte de Josep Balaguer, tots dos inquers. Així naixia "L'Harpa".

El 1926 es va fer la Festa de la Senyera. Aquest estendard és una preciosa obra d'art, concebuda per l'inoblidable arquitecte Guillem Forteza, teòric del mallorquinisme polític, que en aquesta ocasió va pronunciar una magnífica lliçó de teoria de l'art.

Quan arribà la guerra civil, l'orfeó ja duia una vida esmerlida i, encara que no fos d'una manera expressa, hagué de sofrir les conseqüències de tot el que no era hispanitat i llengua de l'imperi. "L'Harpa" fou tolerada,

¹³ El que s'ha dit aquí de "L'Harpa" és extracte d'una crònica encara inèdita.

millor dit desconeguda, encara que hagué de tapar amb un drap les quatre barres del dors de la senyera i substituir amb llacets blancs els barrats que unien la tela al pal.

En faltar Duran i Albertí, l'orfeó va deixar qualche vegada el repertori de cançons autòctones del qual mai s'havia apartat, així com s'havia mantingut fidel al gust més depurat en totes les velles actuacions.

DURAN, PERIODISTA ¹⁴

Es Ca d'Inca (1.ª tongada: estiu de 1901;

2.ª tongada: maig 1903-juny 1904)

El periodisme local anterior al setmanaris de Miquel Duran va ser "La Revista de Inca" i "La Villa de Inca", on ell va publicar els seus primers intents poètics, com també ho féu a "Mallorca Dominical" de Ciutat.

"Es Ca d'Inca", primer dels seus setmanaris, fou, en una primera època, una humorada de tres seminaristes inquers, dirigits per Duran l'estiu de 1901, sense més intents de pervivència que el temps de vacances. Era un paper marcadament popular i contestatari. La impressió i administració se féu a Ca'n Sastre i Pieras, al carrer de Sant Francesc. Cada setmana hi ha un article de fons on es defensen les costums ancestrals o es tracten temes moralitzadors. Hi ha una secció molt característica, "Lladrades i moxonies" que comenta les situacions candents. Malgrat no anar firmada aquesta secció, l'estil de la mateixa fa pensar si seria Duran l'en-carregat de redactar-la.

¹⁴ Al diari "Balears", els dijous de 1978, en la secció "Inca al dia" hi ha una ampla informació de la premsa de Duran. En tenia cura Antoni Pons i Sastre, deixeble tipogràfic seu i fervent admirador.

A quasi tots els números hi figura una poesia, que té més de glosat o de dècima desbaratada que no de poesia autèntica. Sols “Plant d’amor” de Duran (firmada amb pseudònim) mereix esser considerada. Aquesta primera època acaba pel setembre. A continuació surt “El Hogar”, setmanari del qual es parlarà tot seguit. Després de la primera tongada, el mateix mes de finir “El Hogar” reprèn la sortida “Es Ca d’Inca” en una segona etapa, amb les mateixes característiques d’impressió i administració, si bé amb un format un poc major.

Si a la primera època no s’hi veu una persona representativa, sinó un equip informal, ara és Duran qui porta tot el pes de la publicació, com es pot veure pels escrits que firma amb el seu nom o amb els pseudònims de “Daniel” o “Massola”.

Els articles de fons tenen sempre caràcter moralitzador i no hi falta l’amor i la defensa de la llengua que tantes vegades estarà present en les futures activitats del director. Són escrits fets amb serietat i, al manco la mitat, són originals d’En Duran.¹⁵

“Lladrades i moxonies” de la primera època ha derivat a esser una crònica local, amb comentaris incisius, segons el criteri de l’autor, que sempre és Miquel Duran. El propòsit de mantenir una crònica d’Inca fou per ell una constant. Potser no sia ben completa, per manca d’una més ampla relació social o per un angle de visió massa tancat, però no podrà ser ignorada de qui vulgui conèixer el fet inquer dels primers trenta anys de segle. No hi manca mai l’acostumada poesia. Algunes són de Duran, de Pere d’A. Mulet ¹⁶ o de Tous i Ma-

¹⁵ Se’n té la certesa perquè a una col·lecció del setmanari hi deixà escrit el seu nom.

¹⁶ Pere d’A. Mulet, poeta menor, fincat a Inca, autor d’un tom de poesies, “Camperes”, imprès en la impremta d’En Duran.

roto. Altres són d'autors espontanis, de poc valor literari.

"El Hogar" (novembre 1902-maig 1903)

Entre la primera i segona tongada de "Es Ca d'Inca" hi hagué aquest setmanari bilingüe. La redacció la formaven Miquel Duran i dos militars joves molt assenyats i ponderats: Bernadí Mulet i Lafuente Vanrell. Hi havia, a més, un altre redactor, Macià Pujades. Els tres primers sempre firmen amb el seu nom. Duran sempre escriu en català. "Brases i Calius" és una secció semblant a "Lladrades i moxonies", encara que molt aquietada, quasi pura crònica a la darrereria. Per l'estil no sembla escrita per Duran.

Fou un setmanari molt equilibrat. Duran hi publica constantment articles i algunes poesies que més tard apareixen a "Flors de Roella". S'extingia "El Hogar" a causa del trasllat de regiment d'un (o dels dos?) militars redactors, encara que d'això no se'n parla en l'article de despedida.¹⁷

¿Seria Duran el director? Es difícil assegurar-ho, ja que no es troba cap indicació en la col·lecció completa del setmanari, única que es coneix.

Si hem comentat lleugerament aquest periodiquet, en el qual, ben segur, Duran no hi figura en primer pla, és amb el propòsit de considerar d'antuvi la personalitat de "mestre Miquel", ben dicotòmica si es mira des de dos àngles distints. D'una part el caire del seu pensament, que mai no va variar; d'altre el to afectiu que es plasma en les seves formes expressives, extraor-

¹⁷ ¿Quin paper tendria Macià Pujades al setmanari? El seu nom no apareix en cap escrit, però una referència verbal feta per Duran quan vivia assegurava la seva presència i importància dins el cos de redacció. Pujades era un familiar dels farmacèutics del mateix cognom, ara establerts a Inca.

dinàriament vicariants durant els primers anys i molt influenciades per les seves amistats o companys d'acció. En el primer "Es Ca d'Inca" se'l veu escrivint amb una impulsivitat lamentable. Per contrast, en "El Hogar", en contacte amb Mulet i Lafuente, tempera el seu estil i fins a voltes es fa bucòlic. Després, a la segona tongada de "Es Ca d'Inca", alliberat del control d'aquests amics i en contacte amb gent de la primera tongada, retorna a les formes agressives, de les quals es va desprenent a "La Bona Causa" i al primer "Ca-Nostra" ja en contacte amb els amics Ferrà i altres poetes de Ciutat, sense deixar del tot els maximalismes socials i religiosos. Amb "La Veu d'Inca", ja en plena associació amb la gent que formava el clos de l'escola mallorquina, supera del tot la seva afectivitat expressiva.

Una nota pitjorativa de Miquel Duran és no haver sabut desfer-se des del principi d'influències tan poc adients amb el seu caràcter, tan reglat pel franciscanisme que sempre va informar la seva vida.

"La Bona Causa" (12 juny 1904-2 desembre 1905)

Després de "Es Ca d'Inca" surt "La Bona Causa" sens deixar ni una setmana en blanc. Es un canvi de nom. Sembla que "algunes persones d'indiscutible personalitat literària" li havien promès la col·laboració si el setmanari es feia més general i no exclusivament inquer. Segurament li demanaren també una menor impulsivitat. Les "Lladrades i moxonies" es fan de cada vegada menys freqüents i acaben per no sortir més. El caràcter religiós esdevé més literari i manco popular. La crònica local, que ara es diu "Noves d'Inca" és més ponderada i objectiva.

No hi falta mai la poesia i se n'hi veuen de tots els poetes mallorquins d'aleshores. Algunes no es poden trobar a altra part i mereixen no esser ignorades.

Durant tota la vida del setmanari — 78 setmanes — es va complir el programa que va marcar-se en l'article inicial "Escomesa", que deia: "Sense esser polítics *apoiarem* la bona política (...), tractarem qüestions socials, filosòfiques, científiques (...), nos servirem de rondalles i tradicions (...); tots els que deshonrin la fe dels nostres pares o la Roqueta seran objecte dels nostres atacs". Bastants articles són de Don Bartomeu Ferrà, però el cos de redacció fou variat i poc constant, malgrat les promeses.

El problema de la continuïtat és més d'aportació econòmica que de falta de col·laboració, i Miquel Duran no és més que un treballador independent que no pot sostenir el dèficit de l'edició. Durant la seva llarga vida periodística mai va obtenir ni un cèntim del que es recaptava a les Diades de la Bona Premsa, a les quals sempre col·laborava amb els seus escrits.

Al n.º 74 preludia la seva desaparició, manifestant els motius i acaba diguent: "Qui habet aures audiendi, audiat", i a la nota de despedida del n.º 78 es queixa de les dificultats que li posen els elements envejosos del bé del proïsme.¹⁸

La suspensió de "La Bona Causa" coincidí amb un esdeveniment excepcional, organitzat per la ciutat d'Inca i promogut pel setmanari, que hi abocà tota la seva activitat. Fou una festa on acudiren els poetes de Mallorca i altres de Catalunya, entre ells Josep Carner, que hi va obtenir un premi. Foren més de 70 els escrits en vers o en prosa que es presentaren. Costa i Llobera, que havia d'ocupar el lloc de mantenidor, hagué de ser substituït per D. Joan Rosselló de Son Forteza, per malaltia molt greu del seu pare.

¹⁸ Una nota trobada entre els papers de Duran diu: "Avui he escoltat el sermó que ha fet el Rev. ... (aquí posa el nom) i m'ha semblat molt bé. Llàstima que no pensàs així fa deu anys quan feia propaganda entre els sacerdots perquè es donassin de baixa del Ca-Nostra".

“Ca-Nostra” (1.ª època 1907-1914).

Per Miquel Duran el periodisme era una necessitat. Quan el 2 de desembre de 1905 deixava “La Bona Causa”, deia: “Deixem passar el temps i si a Déu plau tornarem a sortir a rotlo”. El temps havia arribat i també una nova estratègia. Era precis tenir impremta pròpia, encara que no fos més que la rudimentària que va instal·lar, amb unes ajudes que no passaren de les 450 pessetes. Va trobar una premsa usada, model Gutenberg, que rendia 1.000 exemplars al dia (!).¹⁹ De l’ofici d’impressor no en sabia ni una paraula. Així el 5 d’octubre sortia el “Ca-Nostra”, el nom que havia d’esser per ell el més estimat. El títol o capçalera va gravar-lo a mà sobre fusta per estalviar despeses d’un gravat de metall. I es va llançar a la ventura sens cap equip de redacció. El to del setmanari fou d’un catolicisme bastant fanatitzat. Eren els temps de Canalejas, més anticlericals que irreligiosos, si bé el fanatisme el trobam també en les esquerres, on el lerrouxisme, l’esperitisme i l’anarquisme explotaven una societat obrera deprimida i analfabeta, exacerbant les lluites ideològiques fins extrems avui inconcebibles. Ara, a la llum del Vaticà II, costa de comprendre certes posicions maximalistes de Duran, que no poques vegades no tenien altre suport que el que deien els altres que, per autoritat o per respecte, estaven constituïts en mentors seus.

Si l’inici del “Ca-Nostra” fou fet en solitari, aviat tingué algunes ajudes, però eren “col·laboradors d’escampadissa”, com els havia batejat el propi Duran en una qualificació ben adequada, per la falta de coordinació i continuïtat. Don Bartomeu Ferrà li era bastant

¹⁹ Es conserva el conveni de fundació i les llistes de les obligacions de 50 pessetes, que foren amortitzades quasi bé totes. S’havia pressupostat la fundació de la impremta en 1.500 pessetes.

constant, i aiximateix collaboraven J. Bloud (?), el mestre i poeta Josep Rosselló i Joan Capó Valls de Padri-
nes.

Per l'agost de 1907 comença una forta polèmica entre "Le Pe" i "Le Qu", que dóna lloc a un nou camp de propaganda de la llengua i de la raça catalanes. Hi ha també una forta acció contra els toros, que més tard havia d'ampliar-se contra les bregues de cans.

"Ca-Nostra", amb tot, mostra ja una serietat i un equilibri en les formes d'expressió que estan ben lluny de la impulsivitat dels antics setmanaris. L'any 1910 es-
paia la seva presència i es fa quinzenari durant dos anys, excusant-se en la falta de personal. Al mateix temps anuncia l'aparició d'un "Almanac Literari", on hi figuren tots els escriptors mallorquins. Diu que no li falta la col·laboració. No acaba d'esser convincent això, ja que, si li falta personal, ¿per què s'entretén en editar una obra, ben meritòria per cert, que ha de regalar als subscriptors? A més, basta fullejar la col·lecció del periòdic per veure que és tot escrit per ell o bé nodrit d'articles copiats. No li falta d'on fer-ho, ja que són 40 les publicacions periòdiques que sostenen intercanvi amb el "Ca-Nostra".

Durant el bienni quinzenal manté l'objectiu moralitzador i patriòtic, sens preocupar-se de les conseqüències, que es tradueixen en una agressió física, per haver comentat una funció teatral on hi ha hagut uns cuplets indecents i d'escarni a la religió.

Per l'agost de 1911 la redacció i la impremta passen al carrer de la Murta i s'installen nous estris de treball que arraconen els quatre anys d'impressions inverosímils. El "Ca-Nostra" torna a esser setmanari. L'evolució formal fa el seu camí, el lèxic és més depurat, la construcció gramatical més correcta i l'ortografia encaixa en les normes, encara insegures, que precedeixen la unificació de Fabra. Fins la crítica religiosa és més

ponderada. Durant tot el trienni que segueix, el setmanari accentua la preocupació per la qüestió social, que a Inca es va aguditzant, però ho fa moderadament. Es una mostra d'aquest to la carta oberta que dirigeix al president de la societat socialista "La Justícia" en la qual, després de reconèixer-li les seves bones qualitats, contraposa la doctrina socialista amb el socialisme catòlic, tot confessant que aquest no ha sabut organitzar-se degudament.

No es pot deixar de recordar el moment més greu de la vida periodística de Duran. En el n.º 316 (13-6-1914) el "Ca-Nostra" publica un escrit firmat amb pseudònim, del qual era autor D. Bartomeu Ferrà, tan bon amic seu i ja vellet, que constitueix un atac bastant violent contra una "festa de la flor" que s'havia organitzat a Ciutat. Entre els interessats hi ha una Borbón, esposa del capità general de les Illes. Algú d'Inca, enemistat amb el P. Cerdà, creient que l'autor era aquest franciscà, va fer una denúncia; Duran féu ús del secret professional i es negà a dir qui era l'autor. Aquest afer va costar-li uns dies de presó, malgrat que Don Bartomeu Ferrà es declaràs responsable.

"La Veu d'Inca" (2 gener 1915 - 13 abril 1918)

Els darrers temps del "Ca-Nostra" Miquel Duran aconseguia interessar un grup de senyors inquers amb qui esperava reunir un cos de redacció i fins i tot una millor organització econòmica, que tanta falta li feia. Entusiasme i bons propòsits no en faltaren. Davant tan bona voluntat, va conformar-se, ben a contracor, a canviar la capçalera del setmanari. Els primers números de "La Veu d'Inca" daven goig, però a partir del n.º 10 ja faltava l'article de fons i no més enllà de mig any l'entusiasme inicial s'havia extingit totalment. Sols Mn. Josep Aguiló va quedar per ajudar-li amb l'article bàsic,

sempre de tema religiós o regionalista, encara que amb faltes de continuïtat que, a darrera hora, Duran havia de solucionar amb còpies fetes a altres publicacions. Treballant tot sols Duran i Aguiló, les discussions entre ells eren freqüents i fortes, perquè els dos tenien un geni encès i els costava desdir-se dels seus punts de vista. L'endemà tornaven esser amics i res havia passat. Tals discussions també es veien a "L'Harpa d'Inca", perquè Duran era home que es tancava massa dins el seu criteri, oblidant que els altres també podien encertar en llurs apreciacions.

Són del temps de "La Veu d'Inca" la celebració de les Diades de la Llengua Catalana de 1916 i 1917. El sentiment regionalista s'accentua en el setmanari i pren un to més polític o nacionalista.

Mossèn Aguiló abandona a partir del maig de 1917 i Duran continua en solitari. "La Veu d'Inca", mancada d'ajuda literària i de mitjans econòmics, deixa de publicar-se. Havia durat 3 anys i 4 mesos. Es sens dubte el setmanari de més qualitat dels publicats per Duran.

"Ca-Nostra" altra vegada (febrer 1919 - agost 1929)

Just nou mesos després de despedir-se "La Veu d'Inca", Duran ressuscita el seu "Ca-Nostra", amb la capçalera dels caragols que havia caracteritzat el setmanari. Redueix el seu format a la mitat, però duplica les fulles. Durant deu anys es pot dir que fou el seu "Ca-Nostra", ja que va editar-lo, imprimir-lo i escriure'l quasi bé ell tot sol. Alguns articles d'altri no val la pena comptar-los. Quan li era possible escrivia l'article bàsic, i sinò, en el llibre del sociòleg Jaume Raventós, "Proses del Bon Seny", hi troba com suplir-lo. Aquests "Ca-Nos-tra" no tingueren l'amplitud doctrinal pròpia dels altres setmanaris, però hi ha en ells abundants articles on Duran exposa el seu criteri sobre els fets municipals i

d'orientació i defensa de la llengua. Són també meritòries les biografies de personalitats literàries o religioses, en ocasió del seu òbit, a les quals de vegades dedicava la major part del periòdic.

Per aquests deu anys, Inca, sens altra publicació local,²⁰ veu encès constantment el petit caliu del regionalisme i defensades les bones costums. Per aquests deu anys queda constància de les activitats culturals i patriòtiques que allà s'hi feren, que, d'altra part, no eren moltes, llevat de les impulsades pel mateix Duran, com són les conferències, l'activitat de l'orfeó, les festes escolars, la bandera al balcó de la casa consistorial, la creació d'una petita editorial amb l'inspector d'ensenyament Joan Capó per fer arribar a les escoles la història i la literatura de Mallorca, la fundació de la "Biblioteca circulant de "Ca-Nostra" (desembre de 1919), quan a Inca no hi havia altres biblioteques que les migrades i inoperants de les societats.

Per l'agost de 1929, Miquel Duran tot ho havia sacrificat als seus ideals, estava econòmicament acabat. Era impossible seguir. Ell, que tantes obres culturals havia impulsat i organitzat, quan es tractava de l'aspecte financer, estava mancat de tot sentit pràctic, com passa a tants idealistes.

IDEARI POLITIC DE MIQUEL DURAN

El seu pensament polític ve condicionat pels sentiments regionalistes i religiosos de tota la vida. Tothom qui el va conèixer, malgrat no el comprenguéssim o no participàssim de les seves idees, afirmava en ocasió de la seva mort que finia un home íntegre, insubornable, incomparable com ningú en la fidelitat a sí mateix.

²⁰ Hi hagué així mateix un setmanari en castellà, "Ecos", de pocs mesos de vida.

Tota la seva obra social i periodística va tenir per finalitat la consecució dels seus ideals i, sobre tot, fer-ne participants als qui l'envoltaven. A nivell nacional va guardar les seves simpaties pels homes i partits de dreta que més encaixaven amb la seva religiositat, si bé no se li veié prendre una posició clara de militant. Encara que l'unia una bona amistat amb alguns membres del requeté jaumista d'Inca, mai s'hi volgué afiliar, perquè era contrari als seus mètodes i a les armes de què disposava. A Duran, autor de la poesia a Sant Francesc, del temps de la guerra del catorze, l'horroritzava qualsevol lluita armada. Quan el "18 de juliol" es trobà amb uns "joves de comunió diària" que sortien al carrer amb pistola, el seu espant el dugué ingènuament a recriminar-los. Poc pensava que allò era l'inici d'un trienni de sang.

Abans de la Dictadura del vint-i-tres simpatitzà amb el maurisme, oblidant que ni En Maura ni el seu partit tenien res de regionalistes. Ell, més que altra cosa, era un decidit admirador i partidari dels prohoms de la dreta catalana, Francesc Cambó, Prat de la Riba i els homes de la Lliga Regionalista, l'ideari dels quals seguia, llegint "La Veu de Catalunya". Quan el 1920 fou elegit conseller de l'Ajuntament d'Inca, dins una coalició de mauristes, conservadors i liberals independents, va fer tot seguit inequívokes manifestacions de regionalisme ²¹ acceptant, no obstant, la disciplina de la coalició. Ocupant aquest càrrec va aconseguir que la bandera mallorquina fos posada al balcó de la casa consistorial. L'acte d'aixecar-la per primera vegada al pal constituí una festa a la qual participaren amb parlaments personalitats vingudes de fora, el batle i el propi Miquel Duran.

²¹ Vegi's el "Ca-Nostra" comentant un article de "La Veu de Catalunya" que dona compte de la seva elecció.

Concretant-nos a les associacions polítiques i culturals del mallorquinisme, cal recordar que fou un dels fundadors de la secció mallorquina de la "Nostra Parla" (1918) i de l'"Associació per la Cultura de Mallorca", constituïda el 1923 i tolerada pel Directori fins el 1926. El 1930 l'"Associació" reprenia la seva activitat i es fundava el "Centre Autonomista", del qual Duran també fou membre.

Quan arribà la legislació anticlerical de la II República, règim nou que Duran havia acceptat en principi sense participar-hi, se'n va sentir totalment separat. No obstant, continuà sostenint velles amistats amb alguns militants republicans de Ciutat, com eren el Dr. Emili Darder i el Dr. Francesc de S. Aguiló, cosa no gaire ben vista per algun sector inquer, com tampoc no ho era la seva assistència a actes culturals de l'ajuntament si hi era convidat, ni si acudia a la crida de l'humanista Nicolau d'Olwer, ministre d'Economia, que, trobant-se oficialment a Inca, desitjà saludar-lo.

Pel que tenen de significació nacionalista, no es poden oblidar les ja citades Diades de la Llengua Catalana, especialment la del gener de 1917. A l'"Anuari de Catalunya 1917", escrit per Joan Estelrich, hi ha la següent referència: "El primer dia de gener, ens aplegàrem els mallorquins per honorar i exaltar la nostra llengua catalana. Presidia el batle d'Inca; més de dues mil persones²² omplien el teatre principal de la vila mercantil i inquieta; hi havien anat Mn. Antoni M.ª Alcover, En Joan Alcover, En Joan Rosselló, En Bartomeu Ferrà, En Miquel Ferrà, En Guillem Forteza, En Guillem Colom. L'abnegat Miquel Duran, director de "La Veu d'Inca" i organitzador de la Diada ens hi esperava

²² Aquesta xifra de 2.000 sembla exagerada. Hi ha més encert en la de 1.500 donada per "La Veu d'Inca" i altres periòdics. Amb tot, els passadissos i corredors del teatre estaven plens i es va quedar molta gent a fora sens poder entrar.

amb sos col·laboradors constants, Mossèn Josep Aguiló, N'Andreu Caimari, En Jaume Estrany, En Pere Riber. La festa resultà popular i entusiasta fora mida (...). Per primera vegada es veien aplegats elements nacionalistes de la capital, d'Alaró, de Campanet, de Sóller, de Llucmajor i d'altres pobles (...). Els mòbils d'aquesta acció ja no podien ésser més nobles, ni més conhortadors els primers resultats que n'obteníem".²³

Passada la guerra civil, com tants catòlics d'aquell temps, Duran va simpatitzar amb el General, si bé no se li recorden actes explícits. Malgrat haver firmat el famós "Manifest" d'adhesió als escriptors catalans, que tant d'enrenou va dur per les rectificacions i sancions que comportà,²⁴ Duran no fou molestat, potser perquè ja no sortia el "Ca-Nostra" i perquè la vida de l'orfeó no era aleshores gaire esplendent. Amb tot, hagué de publicar amb data de 1936 el seu poema "A la Mare de Déu de Lluc" que, de fet, es va imprimir el 1942, perquè no li haurien autoritzat la sortida.²⁵

ELS AMICS DELS GOIGS

Miquel Duran, tan amant de les coses nostrades i fervent catòlic, no podia deixar de connectar-se amb la institució catalana que es dedicava a la perduració dels "goigs" populars del santoral català, establerta a Barcelona. Era per tant soci entusiasta dels "Amics dels Goigs" de Catalunya i ho fou fins a la mort, com es pot veure per la constant correspondència que hi mantenia.

²³ Pres de "El Mallorquinisme polític" d'Anselm Llull, París 1975.

²⁴ Josep Massot. "Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra".

²⁵ La classe de paper, la firma de les il·lustracions i algunes cartes de recepció, no deixen lloc a dubte de la falsedat de la data 1936 posada a la coberta.

Ja als inicis de la seva activitat poètica es troben els "Goigs als Sants Patrons d'Inca, Abdon i Sennen".

Passada la guerra, editava altres fulles de goigs, ja fossin propis o antics, que anaven a engrossar les col·leccions dels afeccionats de Catalunya i de Mallorca. Es troben encara alguns exemplars dels de Sant Sebastià, Sant Josep, Maria Assumpta, Santa Maria la Major, el Sant Crist d'Inca (aquest dels antics), bellament impresos, conservant-hi les característiques tipogràfiques pròpies d'aquestes publicacions.

ELS CONCURSOS DE BETLEMS

Altres dels afanys de Miquel Duran va ésser estimular l'afecció als betlems nadalencs. El 1932 organitzà a Inca un primer concurs, sota el patrocini de L'Harpa d'Inca, seguits aviat en forma independent. Es varen continuar almanco durant tretze anys, pel que es pot deduir del llibre de comptes, sempre escrit amb lletra seva, en el qual figuren concursos fins a l'any 1946. Es publicaren unes bases i es distribuïren unes fulles de com "Es precis millorar el betlem". Aquestes ingènues i delicioses competicions contribuïren no poc a conservar la tradició betlemística, enfront de la introducció exòtica de l'arbre de nadal. La seva influència encara perdura.

MIQUEL DURAN, POETA

El recull de poesies d'aquest volum comprèn les del tom "Flors de Roella" (1922) i una selecció de les que no hi foren incloses i de les produïdes després. De qualcuna se'n troben versions distintes d'una certa importància, fruits de retocs posteriors, que ell s'agradava de fer. Així

es pot veure a la de "Pancaritat", cançoneta alegre, escrita per desig de Mn. Bernat Salas per acoblar-hi música. Altra versió, més notable, és la de "Al Sant Crist d'Inca", retocada seguint consells de Maria A. Salvà.²⁶

El comentari bàsic de l'obra poètica d'En Duran queda exposat en el pròleg de "Flors de Roella", del qual no és pot prescindir. De la poesia de Miquel Duran — poeta menor, no ho oblidem — se n'han fetes apreciacions discordants. Ja en l'aparició del llibre, entre la crítica favorable, en el Principat algú va discrepar, malgrat les rectificacions ulteriors.²⁷

I és que el poeta inquer — un cas de poesia com diu Ferrà — no es pot jutjar amb la crítica corrent. Demana un tractament que no pot centrar-se ni en un moment de la seva vida ni en unes determinades composicions. El mateix pròleg de Miquel Ferrà se'n ressent una mica i àdhuc cau en aquesta limitació tot fent-li elogi. Potser qui s'acosta més a la realitat sia un altre poeta, inquer d'adopció, el P. Miquel Colom, quan l'anomena "un miracle de voluntat".²⁸

Miquel Duran va néixer sentint la poesia. Els estius de la seva infantesa, en plena i solitària natura, les collites d'oliva a les muntanyes de Lluc, on anava de nin, havien d'afavorir aviat la part sentimental de la seva vocació per les lletres. L'entorn literari de què disposava era ben pobre. De primer, la versificació de "L'Ignorància", on, exceptats els glosats vulgars, tan sols s'hi veien les migrades poesies d'escriptors esporàdics, posades a l'abast d'un ample públic, modest i àvid de llegir. A un cartipàs rellegit que va deixar En Duran, es troben els seus primers intents de versificació. Són composicions mancades de tot valor literari.

²⁶ Epistolari de Maria A. Salvà amb Miquel Duran.

²⁷ "El Dia", febrer-març de 1923.

²⁸ "El Heraldo de Cristo", març de 1971.

En 1885 — tindria 19 anys — Duran es troba amb el primer recull de Costa i Llobera, que li mostra un món nou, on la riquesa del vers i la seva inspiració li fan patent una altra manera d'entendre la poesia. Supera el seu temor i s'atreveix a visitar el Mestre en el seu casal de Pollença, per mostrar-li els seus intents. Mn. Costa l'aculleix bé i li fa costat durant anys, dedicant-li, a més, un exemplar de tots els llibres que treu a llum.

Prompte apareixen algunes poesies, mitjanament acceptables, malgrat sien de millor qualitat que moltes de les publicades en els setmanaris d'aleshores. Cal recordar d'aquest temps "La Neu" i l'"Himne del Cercle d'Obrers Catòlics" (1900), vibrant com s'escau a un himne, i es troben també esbossos de poesies, algunes de les quals havia de publicar més tard.²⁹

Costa i Llobera no sols l'aconsella, sinó que, a més, el protegeix de petits escriptors vilatans, i això li dóna coratge per treballar i perfeccionar-se.³⁰ Hem dit abans que les amistats condicionaven la seva conducta literària. El contacte íntim de Duran amb D. Bartomeu Ferrà i amb el seu fill Miquel, amb Tous i Maroto i poc després amb Maria A. Salvà i altres, afavoreix el canvi. L'escola mallorquina, amb els seus gonfaloners Alcover i Costa, i més tard la connexió amb els setmanaris del Principat, d'orientació catòlica — "Gazeta Muntanyen-

²⁹ Dues d'elles foren incomprensiblement publicades per ell al "Ca-Nostra" de la segona època. Són francament refusables i llur publicació havia de contribuir fonamentalment a crear-li una mala imatge literària.

³⁰ Vegi's com conta el fet el propi Duran: "Una vegada un eclesiàstic s'estranyà molt del cas que em feia [Costa a les tertúlies de Can'Amer d'Inca]" i ell respongué que signaria "L'Enamorada" que li acabava de llegir. En Costa fou qui me presentà a la tertúlia dels poetes a Ca'n Sureda, llegint les meves poesies, un dia que hi assistia el Bisbe Campins (...) i fins va enviar la meua poesia "Plant d'Amor" als Jocs Florals, ignorant que fos publicada a la "Ultima Hora". (Del discurs de Duran "Mossèn Costa passà per Inca". — "Ca-Nostra" n.º 47 de 1923).

ca" de Sardà i Salvany, "L'Apat" i altres —, la lectura de Verdaguer, Maragall i Carner, consoliden la seva formació. No és que ara el seu estil sia del tot correcte, però pren qualitat, amb tot i mancar-li aquell bagatge cultural bàsic, essencial per a la bona expressió.

El 1909 és per Duran un temps de trauma. Salvant les distàncies — enormes distàncies — la mort de l'esposa l'enllaça amb els grans elegíacs. El poema "A Villequier", de Victor Hugo i els sonets a Madona Laura, de Petrarca, sembla que haurien d'haver influït en la plasmació dels onze sonets a l'estimada difunta. I no obstant, encara havien de passar anys per fer coneixença amb la literatura universal. Aquests sonets, publicats successivament en el "Ca-Nostra" són la part més bona de la seva producció: els afalaga, els retoca, fins a la publicació definitiva.

Hem citat el 1909 per la influència que sobre ell va tenir, però els models també canvien. L'escola mallorquina, que prolifera, ha millorat també la seva expressió estilística en molts dels seus seguidors; i l'autodidacte que és Duran assimila el canvi fins a conseguir un lloc gens menyspreable dins els poetes menors de 1922, amb l'edició de "Flors de Roella".³¹

Després del vint-i-dos havia atès el clímax, però escriu sens deturar-se. Hi ha un estol de goigs, alguns dels quals ja havia esbossat temps enrera. Publica un poemeta sobre Lluç i el "Poema del Lladoner" els dos de relativa qualitat, inferior a altres produccions seves. Perfectiona la seva formació ortogràfica i gramatical, sens acabar de posseir-ne uns coneixements segurs. Fa poesia, malgrat sia popular, "poesia digna dels *maistersingers* mitgevals, d'aquells Mestres Cantors que immortalitzà

³¹ Ho va reconèixer la crítica i l'extens epistolari, que es conserva. Don Joan Alcover li deia que firmaria sens el més petit retoc el pròleg de Miquel Ferrà.

Wagner, que amb una mà agafaven la ploma i amb l'altra l'eina de menestral i per això eren populars i humans, és dir, poetes, que ja és dir-ho tot".³²

Ja ben vellet va obtenir un premi al Certamen Marià de 1949 i, a la Sala Augusta de Ciutat, on se celebra l'acte, rep una ovació inacabable de la massiva assistència, més dedicada a l'home que al poeta. Qualcú hagué de llegir la poesia, perquè l'emoció i l'edat ja no li permetien fer-ho ell sol.

El miracle de voluntat havia arribat al terme. Si bé alguns sentiments d'inferioritat porten al passivisme o a la renúncia, altres segueixen la via constructiva on s'hi troba la força per atènyer el fi útil. Aquest és el cas de Miquel Duran. El seu sentiment de minusvalidesa cultural, reflectit d'antuvi en la poesia "A Mossèn Miquel Costa i Llobera", és constantment combatut amb la lectura dels poetes. La insatisfacció de l'obra pròpia no el va portar a l'abandó, sinó al retoc constant per millorar-la. Perquè va sentir-se constantment deixeble i pel seu constant llegir, li fou possible atènyer un lloc dins la literatura mallorquina de la primera mitat de segle, que de cap manera pot esser negligit, quan no fos altra cosa que per esser un estrany cas de poesia i un miracle de voluntat.

* * *

En la presentació que fèim de les poesies de Duran potser hagués estat aconsellable desfer el tom "Flors de Roella" i col·locar totes les poesies — les del tom i les altres — per orde cronològic de creació, per tal de contemplar l'evolució del poeta. No obstant, un motiu seriós aconsella no fer-ho. A partir de la segona dècada comença, amb excepcions, una manera d'escriure d'in-

³² D'una carta de Guillem Colom a Duran.

dubtable millor qualitat i per això sembla desconcertant la selecció de poesies que va fer en publicar el seu llibre, on va ometre poesies de joventut que bé podrien figurar-hi, en tant que va inserir-n'hi algunes primitives de mèrit escàs. Ferrà, en el pròleg ja adverteix la desigualtat del contingut, sobre el que cal insistir perquè és notable.

Es possible que les poesies omeses no haguessin estat encara revisades, com va fer-ho més tard per iniciativa pròpia o consell aliè. Tal volta per haver donat més importància als sentiments de fonda religiositat per sobre la forma d'expressar-los. Sia el que fos, resultaria estranya la desigualtat formal, vista dins una presentació cronològicament seriada.

Les poesies de "Flors de Roella" han estat inserides canviant tan sols de l'original l'ortografia i alguns grafismes que no s'adiuen a les normes, si bé l'escrit es respecta, en un i altre cas, quan l'alteració afectaria a la versificació tan popular de les composicions.

Ll. M.^a D.

MIQUEL DURAN

FLORS DE RÓELLA

APLEC DE POESIES

INCA — MCMXXII

(Facsimil de l'edició inicial)

PRÒLEG

Anys enrera la jovenalla entusiasta provà d'encendre algun cop damunt els puigs més alts de Mallorca les fogueres simbòliques de Sant Joan. La flama s'abrandà tot d'una i es vegé resplendir d'enfora. Després s'apagava altra vegada.

Encendre una foguera és cosa joiosa i fàcil. No ho és tant conservar un caliu durant anys i anys. Per això té que agrair l'autèntica Mallorca, la que vol un petit lloc en el món de l'esperit, als qui no el deixen apagar. I gosaria dir que cap d'ells l'han guardat més gelosa i constantment i humil que l'autor d'aquest llibre.

En el carrer de la Murta de l'agrícola ciutat d'Inca, que vetlen enmig del pla el puig de Santa Magdalena i els molins de Sant Geroni de cara a les muntanyes de Lluc, hi ha la petita impremta i llibreria d'En Duran. D'allà, com abans del seu modest taller de fusteria, han sortit la mitat dels intents de remallorquinització de la nostra ruralia, la mitat de les fulles impreses en la nostra llengua, tan senzilles com vulgareu — que no sempre els mèrits han igualat el desig — però que es vénen succeïnt des que jo tenc record, invariablement inspirades per l'amor al poble natal, el culte a la tradició cristiana de Mallorca i una devoció fraterna i generosa a Catalunya, que comparteix la integritat de sos ideals.

Ara ja no cal dir que és una poeta l'home que així en té l'ànima, imantada des de la seva primera juvenesa per l'encant suggestiu de la nostra renaixença literària.

Allunyat per l'ofici i per la materialitat de la distància de tot medi intel·lectual, isolat dins el mateix poble d'Inca — on, això sí, s'ha ben conquistat el dret d'intervenció, que exerceix enlairadament, en la vida ciutadana —, En Miquel Duran deu a son instint segur i delicat tota la seva formació literària.

Així com el seu bon sentit, fill d'una sana pagesia, el portà a modelar son criteri social en les ensenyances del Bisbe de Vic i de n'Enric Prat de la Riba, d'entranyable memòria l'un i l'altre — aquell instint literari el féu enamorar primerencament de l'obra d'En Costa, la influència del qual i d'En Verdaguer donen encuny a més d'una de les poesies d'aquest llibre, i el féu sensible per graus a totes les clàssiques perfeccions de la nostra escola, a l'alta espiritualitat d'En Maragall i fins als bells preciosismes d'En Carner i sos deixebles.

Però d'això darrer, poc n'hi trobareu, o gens, dins aquest llibre. L'autor té cosa més bé de glosador mallorquí ben raçat i autèntic en qui, per obra de l'estre poètic i d'un sobri refinament, s'eleva, com en la cançó popular, a veritables gràcies literàries l'enginy, felicitat i la gentilesa espontània, i fins tal qual mot no prou nostrat, del llenguatge del poble. Sembla a voltes anar de la mà amb Na Maria Antònia, amb una ànima de bon feligrès de la parròquia que hi projecta l'ombra del campanar, revelada per aquella com ningú poèticament.

L'expressió s'afina encara en els versos d'En Duran quan els temes, sovint d'un bell lirisme religiós, esdevenen més íntims i subjectius, arribant a atènyer els d'inspiració amorosa una veritat de sentiment corprenedora i els dedicats a l'Esposa morta, esperit gentilíssim qui fou la seva musa, una noblesa espiritual i una dignitat de forma petrarquesques.

Hi ha en aquest recull composicions de desigual valor, com a fruit que són de molt diferents èpoques i reveladores de tot un procés espiritual i literari. Però des

de les primeres, escrites encara amb mà ingènua i insegura, glosant tòpics delicats, fins aquestes veritables obres mestres del sentiment que fan recordar les més sinceres de la nostra literatura, en totes se revela l'artista instintiu que dèiem, fidel senzillament al seu propi medi, que a penes surt foravila per trobar la substància poètica i l'expressió adequada de sos temes enlairats o casolans; el poeta legítim que, cercant la inspiració en la religió llegat dels pares i en els atzars modests de sa pròpia vida, n'ateny la plenitud en el mateix punt de la plenitud humana.

Assaonades pel dolor, entorn dels fills i de les dues esposes que en fan una, se són obertes dins una llar estimada les flors més belles de poesia d'aquest llibre. Es humil, però en ell hi ha quelcom d'allò que mai mor.

MIQUEL FERRÀ

Roelles

Dins el camp abandonada
floreix l'encesa roella.
No la cull la jovencella,
que ama la flor perfumada.

Mes l'infant l'ha afalagada
per esser senzilla i bella.
Pobre flor! dins la gavella
el segador l'ha esflorada.

Al sementer de ma vida
qualque roella ha florida
d'humil i roenta flor.

Amic, que escoltes mes troves
no les rebutgis per pobres
que són esqueis del meu cor.

CAMPEROLES

L'Ametler en flor

El trist hivern ja tomba
mig rioler;
les brostes ja floreixen
de l'ametler...
Benhagen les floretes
d'arbre fruiter.

*

Ans de treure ses fulles
tanys i verdor
ja esclata en flors nevades
totes candor...
que, tendres, desafien
vents i fredor.

Somriu sobre la brúia
del sementer,
i canta en les boirades
del curt febrer,
reflectint dins el zènit
son front never.

A perfellons se toca
la blanca flor,
com les flors dels propòsits
que fa el bon cor...
que, maldament bordegín,
sura esplet d'or!

Tal flor és primerenca
té el fruit tardà;
doble clovella el guarda
intacte i sà:
L'adolescència fèrtil
gran l'home fa.

I quan l'ametló escura,
borra d'argent
cau pels sembrats i marges
calladament...
Sembren passar els àngels
del Sacrament!

El pagès el cap alça,
veu ja el botó
que si les flors llançava
guarda un bessó,
que eixampla sa esperança
de conrador.

Què valen les belleses
del maig en flor?
Què val la forma eixorca
si és buit el cor,
si no té fruits, ni perles,
ni bessons d'or?

Mes, cor que treu florida
d'alts ideals,
encara que en sa tasca
trobi espinals,
si amb fe i amor treballa
cull béns reals!

*

El fred hivern ja tomba
mig rioler;
les brostes ja floreixen
de l'ametler...
Benhagen les floretes
d'arbre fruiter!

1917

Primavera

Ja ve la primavera
tot riolera
que alegra els cors.
Ja ve amb llums i aubades,
plors i roades,
perles i flors.

Ja les fredes nevades
són davallades
dels cims altius,
i ploren ses blancures
per les planures
torrents i rius.

Allunya la gelada
la llum daurada
dels bells matins,
la roada evapora,
tova i colora
botons i brins.

La terra fecundanta
la vida canta
de les verdors,
de les rames fruïteres,
de les blateres,
de les sabors.

Purpurines poncelles
tornen flors belles
a l'ull del sol;
cercant s'aroma dolça
sos tanyes engronsa
lleu embatol.

Dóna s'essència pia
la flor mustia
tota dolçor...
Quina és l'ànima noble
que per son poble
té tant d'amor?

Per soques i brancades
aus encollades
fan tendres nius.
I es sent dins l'espessura
veus de natura,
càntics jolius.

Els jorns són lluminosos,
clars i blavosos,
plens de salut.
Deixa el vell la foganya...
De llum se banya
la joventut!

Verí dins ses entranyes
serps i aranyes
no tenen, no!
Ai, sols l'humana raça
sent al cor glaça
de desamor!

Fins quan homes de terra
vos fareu guerra?
No sou germans?
Mirau les criatures,
bones i pures,
que són de grans.

1919

Els estius de ma infantesa

I

Aquí vaig passar els estius
de ma infància riolera,
entre olors d'alfabaguera,
entre cigales i nius.

Les ombres d'aquest parral
m'evoken coses molt belles:
tendreses i contarelles
d'expansió maternal.

Sovint parlàvem del cel
a la llum de l'estelada;
jo, per la *Via* encantada
entreveia raigs de mel.

Germans, érem un estol
que jugàvem a dins l'era
o ajaguts a la pallerà
escarníem el mussol.

Quin dormir-se dolçament
entre estels bellugadissos,
olors de secs cremadissos,
grins, ramats, frescor plaent!

II

Descalços i arremangats,
a la fresca del nou dia,
partíem de la masia
per camins extraviats.

El sol surt, com un caliu.
Vessa una aroma exquisida
de la garriga florida,
de tot el fruit de l'estiu.

En mig d'aquell sà perfum
trecàvem a la ventura,
bevent glops de flaire pura,
bevent glops de dolça llum.

Ben lluny, ben alt i amagat
fan niu les aus encollades,
que fuig d'humanes mirades
tot idilli enamorat.

Suats, vermells de botar
ravells, parets i marjades,
beviem aigua a *parades*
dins la palma de la mà.

Dins tosques gàbies d'albons,
fetes per noltros mateixos,
dúiem planyívols esqueixos
dels afollats nierons.

I los cercàvem llagosts
per dins camps de fonolleres
que, com les nostres quimeres,
fugissers, pegaven bots.

III

A l'ombra espessa i frescal
que el sol pujant acursava,
el més gosat s'engronsava
suspès de qualque cimal.

D'aquí es sent el bell cantar
d'una Mireia colrada,
rossinyol de l'encontrada
qui el terme fa palpar.

Eixorda el cantusseig viu
de l'immensa cigalera,
per adormir gent sorrera
vou-ver-í-vou de l'estiu.

Remuga el bou peresós
agegut dins la barraca,
i plantada està la vaca
mirant amb ull consirós.

Tocant casi el cel bragat
couetgen nostres miloques,
i el ca fa girar les lloques
que amb els polls van al veinat.

S'alça terbolí de vent...
Serà bruixa maleïda?
Cera del Corpus!... li crida
una vella impacient.

La vila baix d'un cel pur
del puig de Lluc allunyada,
d'aquí pareix engastada
dins son fons de blau oscur.

L'arbre del bé i del mal
jo llavors no coneixia;
regust la fruita tenia
de paradís terrenal.

La menjàvem tots a pler
nosaltres i l'aucellada,
els porcellins, la ramada,
sens partions, a voler.

Pa hi havia en el revol,
un bell ca dins l'escomesa,
als cors bondat i franquesa,
i pageses com un sol.

IV

Lluny d'aquella edat feliç
ara hi cerc la poesia,
que llavors no coneixia,
nedant dins son pur encís.

Encara hi ha en aquell sol
fruits i nius, bella natura,
i un vellet que els mens pastura
que allà baix ha romàs sol.

Per trobar més bona sort
tots en férem trista eixida...
Jo vaig trobar dins la vida
greus combats i desconhort.

Bells idilis he viscut,
gentils amors he perdudes;
les d'infant, tan benvolgudes,
com les guarda el cor retut!

1917

POPULARS

L'anyada

Enguany pagès has collit
una plena i bona anyada;
d'ametla, blat i civada,
tots els graners has omplit;
i el vi i l'oli exquisit
dins safreigs no t'ha cabut.
Déu te do vida i salut
per menjar-t'ho amb bon delit!

No repares, conrador,
que el Cel aquests béns t'envia,
que quelcom de fesomia
els fruits tenen del Senyor?
En son gust i bona olor,
en son color i frescura,
canten de Déu l'hermosura,
sa puresa i son amor.

En els munts de xeixa i blat
no hi veus sa eterna noblesa?
Les eres tenen dolcesa
de sa immensa caritat.
En les fonts que han esclatat
de vi dins Mallorca hermosa,
no hi veus sa gràcia abundosa,
son poder, sa immensitat?

Qui és l'home que puga dir:
"Jo envii l'aigua que assaona
la terra, i el sol que dóna
calor per fer-la florir.
Jo els arbres puc fer guarnir
d'olives, metles i figues,
jo componc dins les espigues
tots els grans que hi vull collir?"

No! No ho pot dir cap mortal,
que si això l'home podia,
ben cert que cada any tendria
un esplet gros, amainat.
I veim que, a voltes, no val
la bona llavor sembrada,
perquè el cel no l'ha inflada
amb son alè germinal.

Déu és, doncs, el gran autor
dels sembradius boldronosos;
Ell madura els fruits sucosos
i els secs, de granat sabor.
Déu és qui dóna frescor
a la matinal rosada:
a Ell li devem l'anyada,
la gratitud i l'amor.

En una missa nova

Avui al poble hi ha festa.
Tots, repicar no heu sentit?
I la gent va remolesta
amb la cara ben xalesta,
amb el cor ple de delit.

Les carreres emmurtades...
Tothom content i mudat.
Els forns tots plens d'ensaimades...
Bons vins, congrets i tortades
i aviram... bé n'han passat!

He mirat el calendari
per veure a quin sant feliç
honorava el veïndari,
i he vist que era el vestuari
virid: un diumenge llis.

Per què doncs, tanta harmonia
tanta festassa i sarau?
Tot me contesta aquest dia
amb un esclat d'alegria
amb veus d'amor i de pau:

“Avui diu sa missa nova
un fill d'aquesta ciutat.
Com la teva arpa no trova?
No sents que per tot ressona
un cant de felicitat?”

I llavors ja no he trobades
per lo que demana el cas
massa festes i gambades,
puix ja es sap, en tals diades
ningú cern en son cedàs.

Me pos la millor mudada
i ja a l'esglèsia he partit,
i la trob endiumenjada
amb llums i flors enjoiada
com un jardinet florit.

I som vist que en sec s'obria
de bat en bat l'escancell.
Llarga processó venia
festejant amb sa alegria
el bon sacerdot novell.

Cenyit amb les vestidures
sagrades, puja a l'altar.
Ofrena oblacions pures,
i enmig d'encens i dolçures
consagra el Vi i el Pa.

Amic! l'Hòstia immaculada
de salut i de perdó
pel feel poble heu alçada,
i la Sang que fou vessada
per nostra redempció.

Gran, excels, és vostre ofici
amb l'oferta del rescat.
Per aquest alt Sacrifici
l'etern Déu mira propici
la perduda humanitat.

Per dar gràcies a l'Altíssim,
l'ambrosí tedeum cantau,
himne d'honor, solemníssim,
que s'enmunta, potentíssim,
ressonant per l'ampla nau.

Mentres pugen vora l'ara,
on vós teniu els reals,
vostre pare i vostra mare
a besar amb joia rara
vostres mans sacerdotals.

Besar la mà consagrada
d'un fill i guanyar perdó?
Rebre l'absolució
de llengua que han destravada?
No és possible més gran do!

Amb tan fondes emocions
les veus s'ha amorosides;
i el poble puja els graons
besant vostres mans ungides
plenes de bendicions.

Benhaja la investidura
de vostres vots beneïts!
Encara l'Església sura...
Vós sou novella figura
dels seus triomfs infinits!

Per això tot va a balquena
en les noces de l'amor.
Perquè la fe més alena
avui la taula està plena
de convidats i d'honor.

Per vostra salut i vida
alç la taça del bon vi,
brindant que tengueu collida
dins l'esplèndida florida
dels fruits de l'amor diví.

1905

Els foguerons

Qua la Natura ha donada
la fruita de la tardor,
i en la terra assaonada
llavor molçada i granada
de nou sembra el conrador,

la ciutat d'Inca, agraïda,
fa la festa principal
a sa Patrona escullida
amb alimara pulida
de costum patriarcal.

Rumbosa va l'obreria
repartint teia de pi,
teia que reina congria;
a cada casa n'envia
un feixet de daurat bri.

La fadrina *entorronada*
per l'enamorat novell;
la casa ja emblanquinada:
la taula estava emmelada
del *present* rumbós i bell.

Amb la jugueta comprada
a la fira i ja espenyada,
i amb la dolçor dels torrons,
els allots bé n'han cercada
de llenya pels foguerons.

Les dones van remolestes.
Quin dissabte més truiós!
L'altar està preciós...

De totes les belles festes
no hi ha completes millors.

En cantar la salve pia
els preveres i cantors,
somriu la Verge Maria,
dins un esclat d'harmonia,
entre llums i resplendors.

Llavors canta el campanari
la cançó dels vells festers;
i el foc pur del Santuari
amb sa immensa lluminari'
esbronca per tots carrers,

i arreu en totes carreres,
s'encenen grans foguerons,
fins a les cases darreres
se toquen les caliveres
i es fan grans oblacions.

En tan belles alimares
hi suren antics encants,
que hi deixaren nostres pares;
i sa llum brilla en les cares
vermelloses dels infants.

Tot és llum i alegria
i el fum vola, com el cor,
entra al temple de Maria
i amb perfum d'eucaristia
se'n puja a la cambra d'or.

*

Damunt la cendra calenta
s'escampa murta i llorer,
i l'antiga amor ardenta
amb nous frescors s'alimenta
al cor de tot bon inquer.

La gaita sona eixordosa
sobre l'enramat festiu,
i la gent s'adorm ditxosa
pensant amb la festa hermosa
de demà que ja somriu.

AMOROSSES

La brodadora

Que bella n'és la jove
la del tambor,
la qui tot brodant canta
cançons d'amor!

Té bon ull, mans lleugeres,
ull delicat,
per dar gràcia i bon aire
al seu brodat.

Com esbart de colomes
que prenen vol,
de ses mans blanques surten
les flors que vol:

clavells, dàlies, gardènies
lliris en flor,
en rics colors esmalta
de seda i or.

Pensaments que pareixen
just els del test.
Oh! de més purs n'hi inspira
son cor honest.

Les roses de la prada
sol imitar
i ses galtes rosades
pot copiar.

Els contorns que perfila
caurien bé
a la testa graciosa
que Déu li fe.

Ai! m'han dit que tenia
també un tresor
de bondat i noblesa
dins el seu cor.

Brodadora garrida,
la del tambor,
vols brodar tu ma vida
amb flors d'amor?

1902

Plant d'amor

Passa l'ampla torrentera
pel comellar del Bellsol,
i entre els polls de la vorera
cada nit de primavera
sol cantar-hi un rossinyol.

Una nit de melangia
a sentir-lo vaig anar
per veure si oblidaria
l'amor i la pena mia,
ai! que no puc oblidar.

Mes amb son cant de dolçura
me deia aquell bon cantor:
"Encara té veu més pura
més sentiment i fresca
l'idilli del teu amor."

I la lluna consirosa,
amb son mirar dolç i humil,
me retratava l'hermosa
qui em va estimar, pietosa,
pura, modesta i gentil.

I l'aigua, tan cristallina,
besant les herbes en flor,
me semblava sa amor fina,
la dolcesa femenina
que brollava del seu cor.

Tot coses d'ella me deia
en aquella soledat.
Per tot areu jo la veia
qui, candorosa, em somreia
amb infinita bondat.

Els estels, la lluna mansa,
el rossinyol, l'embat fi,
i l'aigua... tot me serví
per trobar més enyorança
i més amor a dins mi.

No molt lluny d'aquell paratge,
per fer-me més soledat,
veia cobert de fullatge
l'antic convent esbucat,
del meu coret trista imatge.

El rossinyol sa harmonia
deixà, potser condolit
de ma crudel agonia...
Jo, pensant en l'amor mia
vaig plorar tota la nit.

1899

Despedida

Bona amor vols explicar
com així me desprecies
i em demanes poesies
per ton cor aconhortar?
Aquí tens ma despedida,
testament dels meus amors,
segellat d'amargs dolors
que acurcen ma trista vida.

Adéu, garrideta hermosa
per a sempre hem acabat...
Seràs tu, sens mi ditxosa?
Seré jo, sens tu, sortat?

Si dius que ton cor és meu,
que m'estimes, vida mia!,
que, del judici el gran dia,
sols sabré tot l'amor teu;
per què avui no em dones proves
de la teva estimació?
Què en faré del teu amor
si no em dones bones noves?

Adéu, garrideta amable,
guarda, pel mal temps, la fe,
que la lluna es variable
i no sempre està en el ple.

Angel del cor, beneït!
si em vols amb tanta tendresa
de l'amor la flama encesa
no ofeguis a dins ton pit.
Si amb altre et vessis lligada
en la meva amor covant,
ta vida anirà corcant
i te farà desdixada.

Adéu, garrideta hermosa,
per a sempre hem acabat...
Seràs tu, sens mi, ditxosa?
Seré jo, sens tu, sortat?

I si estaves malament
amb la teva amor novella;
si la flor queia en poncella
de ta corona plaent,
llavors... com enyoraries
el teu antic amador!
plorant, com ara, d'amor,
mes en va el sospiraries!

Adéu, garrideta amable,
guarda, pel mal temps la fe,
que la lluna és variable
i no sempre està en el ple.

Per desig d'uns mesquins béns
no em vols donar esperança,
i fas com que fer mudança,
però de bo no la sents.
Cap vida ha feta sortosa
el brill temptador de l'or.
Val més fe i amor al cor
que munts de plata enganyosa.

Adéu, garrideta hermosa,
per a sempre hem acabat...
Seràs tu, sens mi, ditxosa?
Seré jo, sens tu, sortat?

L'àngel del meu ideal
que fa temps que somniava
creguí que en tu ja el trobava
ple d'encís celestial.
No somniava hermosura,
honres, plers, món, vanitat...
sols un cor tot caritat,
una ànima fresca i pura.

Adéu, garrideta afable,
guarda, pel mal temps, la fe,
que la lluna és variable
i no sempre està en el ple.

Jo pensava viure amb tu,
tal com Josep i Maria,
lluny de mundana alegria
que mai féu feliç ningú.
I que fos la nostra llar
com un petit santuari,
on s'hi resàs el rosari,
on fos tot pau, benestar...

Adéu, garrideta hermosa,
per a sempre hem acabat...
Seràs tu, sens mi, ditxosa?
Seré jo, sens tu, sortat?

Si a mi m'hagués oferit
una gran reina en persona,
sa mà, son regne i corona
amb tot l'amor del seu pit,
jo l'hauria rebutjada,
ben resolt, amb ull eixut,
per tu, mon àngel volgut,
per tu, coloma estimada.

Adéu, garrideta amable,
obra el bé, guarda la fe,
que la lluna és variable
i no sempre està en el ple.

Nostres dits entrunyellats
te recordes quan teniem?
Dins l'esperit ho sentíem
que un per l'altre érem creats.
Tot lo que a tu t'agradava
era bell i bo per mi,
dins el meu cor vaig sentir
lo que en ton pit bategava.

Adéu, garrideta hermosa...
que per sempre hem acabat...
Seràs tu, sens mi, ditxosa?
Seré jo, sens tu, sortat?

Ja mai més te contaré
històries de belles vides
ni codolades polides
per dar-te gust cantarè.
De nostres ditxes futures
que dolç era conversar!
Ja no tornaré tastar
amor de tantes dolçures!

Adéu, garrideta amable,
obra el bé, guarda la fe,
que la lluna és variable
i no sempre està en el ple.

Quan te darà ton marit
la nupcial abraçada
la meva ombra malhaurada
veuràs, dreta, vora el llit.
Serà ma gran desventura,
la teva infidelitat,
que el calze del pler daurat
t'omplirà a tu d'amargura.

Adéu, garrideta hermosa,
la meva ditxa ha acabat...
Seràs tu, sens mi, ditxosa?
Seré jo, sens tu, sortat?

A l'agonia, afligit,
jo no aclucaré ta vista,
ni tu no ploraràs trista
en el capçal del meu llit.
Perquè ja d'aqueix moment
acabam de mirar-nos,
perquè avui morim tots dos,
un per l'altre, eternament...

Adéu, garrideta hermosa,
que Déu te do bona sort...
sies bona i virtuosa:
per mi... que vengla la mort!

L'hivern del cor

Per la tardor, quan el fullam dels arbres
caigué sec per la pols,
del cor també caigueren, una a una,
mes cares illusions.

Vengué l'hivern; i nits de grans tempestes:
vents, llamps, trons i negrors...
Mon cor també sofrí les turbonades
i desfeta maror.

Plorava el cel. La terra morta i seca
assaonà de nou.
Mos ulls també ploraven; mes les llàgrimes
anegaren el cor.

Ja tornen treure els arbres flors i fulles...
reviu la creació...
Sols a mon cor per sempre eixut, no tornen
mes santes illusions.

Matinal

Ja abans de l'auba, signe de bonança,
jo anava extraviat per la ribera,
empès mon pobre cor per l'enyorança.

Tremolava l'estrella matinera.
Un dia d'emocions m'anunciava,
més belles que les flors de primavera.

La mar damunt la platja dormiscava
somniaant terbolins, vents i bravura,
i amb si mateixa, com mon cor, parlava.

Encastellats, en desigual postura,
vaig deixar uns casals de senyoria,
adormits dolçament dins la natura.

El vell pinar l'oració del dia
en vers la llum encara no resava...
Mon pas dins el silenci se perdia.

L'auba rosada per moments pujava,
descubrint-se dels puigs la silueta
perllongats cap al llit de la mar blava.

I al lluny, en mon deliri de poeta,
me pareix veure un cos de gentil fada
amb les ones folgant, brava, inquieta.

No m'encanta sa veu tant regalada,
que em tira més del vall la fronda pura
en torn de la bellesa de l'amada.

Una pagesa de gentil figura
que va acceptar l'anell esponsalici
sense quimera d'enganyant tendrura.

D'un tardanenc amor, teb al principi,
esdevingut amor de gran fermesa,
mai entelat per ombra de malici'.

Els aucells li faran bella escomesa
que ella d'aucells i flors és ben germana:
frescors i gràcies té de juvenesa.

Mai som estat aquí. La vall boscana
esclata a mon entorn de meravelles,
però no hi trob cap escomesa humana,

ni un pescador, ni cap pastor d'ovelles,
que alloure van aquí les bestioles,
com les ones del mar baix les estrelles.

De sobte em compareix, fent cabrioles,
un amic ca, que afalagant-me espolsa
i em mostra un freu de flors i murteroles,

d'aigües fresques, d'arbreda amb fruita dolça
on, ajassada, trob l'esposa bella
amb les nines dormides a la molça.

*

El pinar saludà la llum novella,
els peixos de la mar se desxondiren,
el fruit madur, molçut, cau sobre d'ella
a la remor dels besos que floriren!

1917

IN MEMORIAM

A ma dolça esposa Gertrudis

I

La nit és dolça en la ciutat dormida
per lluna setembrina illuminada.
Quin silenci! ni es sent d'home petjada
ni el vol de l'au nocturna esfereïda.

La malalta sospira adolorida
com un àngel en pena, resignada...
Jo recull sos sospirs: és ma estimada
que es prepara pel pas a l'altra vida.

Per qui sofreix la nit passa tardana
esperant millorança a l'alba pura;
mes ella no la troba en lo nou dia.

S'acosta un toc tendríssim de campana,
la malalta és feliç amb la dolçura
que infon el Pa dels forts, l'Eucaristia.

II

Bella i gentil, seguit, la veig passar...
i en girar-me s'esfuma sa figura.
Ja no la tenc ni en dies de ventura
ni fins, plorant, son front li puc besar.

Jo sent la veu dels àngels de ma llar
que juguen oblidant llur desventura,
amb ells no sent sa veu materna i pura
que les cordes del cor feia vibrar.

A on ets, dolça esposa amorosida?
Quina és la teva sort a l'altra vida?
La meva aquí sens tu m'és molt crudel...

Si goses ja de llum perpètua i clara
m'aguaiti, si a Déu plau, ta hermosa cara...
"No ploris, espòs meu, que som al cel!"

III

En nits de lluna tot solet venia
per eixa torrentera tot verdura:
el rossinyol, la flor i l'aigua pura
del cor enyoradis se condolia.

Quan tard, la llum nocturna se ponía,
dins una quietud de gran dolçura,
jo hi explorava encara la formosura
la gràcia i la pietat de l'Amor mia.

Com he sofrit!... Avui sa trista imatge
jo cerc pel fons funest d'altre paratge
per macilenta lluna illuminat.

Ara és l'òliba ronca que s'esglaia
i l'abrinat xiprer que tot desmaia
veient-me allà en sa tomba agenollat.

IV

Som sol. Enmig la gran Naturalesa
record amics selectes que finiren,
que mos esplais poètics compartiren
enamorats de l'art i la bellesa.

La santa poesia mig compresa
perdura triomfal, sobre el món gira,
potser vora sa fossa, riu... sospira...
sa fossa sense llum, tot aridesa.

Oh, pobre cor! sospites per ventura
que sols damunt el món la vida sura?
que sols aquí refilen rossinyols?

Descansa, oh cor! Els esperits que enyores
no hi han deixat les gràcies voladores...
Volen dins l'esplendor de millors sols.

V

Bellíssim surt el sol per l'orient,
refila l'aucellada delitosa,
passa la vaca pel carrer calmosa,
portant la llet tan bona al pacient.

Per la ciutat comença el moviment,
la tasca del treball és ben honrosa,
i una fervent salutació xamosa
transporta el cor a dolç ensensament.

Són els fillets, que resen a Maria
les belles oracions de lo *Bon dia*,
amb tendror de coloma virginal.

A voltes, m'apar veure la presència
de sa mare, guaitant llur innocència
al raig de sol entrant pel finestral.

VI

Els meus nins juguen a l'era
a l'ombra del cementeri;
ella dorm dins el misteri
de la fossana severa.

Com no aturen sos jocs d'or
recordant amable fressa?
Con sa mare no es redressa
guaitant a sos fills del cor?

A dins l'esclat de la vida
la infantesa els dols oblida.
Dins el fossar imponent

res palpita, res s'anima...
Jo en tots pens... mon cor estima
i sofreix calladament.

VII

Jo la somnii encisadora
que em regateja el seu amor,
i torn sentir la tremolor
del jove cor qui s'enamora.

La veig gentil, plena de vida,
jugar en mon cor de trovador;
de la impressió tan lluny sentida
sent de bell nou tot l'escalfor.

I me despert... i, en mon desfici,
bes fortament el crucifíxi
que ella besava amb sant conhort!

Llavors record que l'he alcançada
i que m'és fuita altra vegada
en l'ala freda de la mort!

VIII

Un dia que em queixava del seu cor
amorosa em digué: "No desig vida,
voldria esser, amic, per tu collida,
després morir en tes mans, com bella flor."

La vaig collir, fou mon preuat tresor.
La ditxa vaig sentir casi complida.
Més tard... malalta en el seu llit, marcida,
me digué consirosa i sense plor:

"Què poc temps hem viscut en placidesa!
La mort està assetjant ma juvenesa
i trencarà nostre amorós somriure."

Oh cor! Abans la vida li sobrava
amb tal de donar proves a qui amava...
Satisfet son anhel, l'Amor vol viure!

IX

Benhages tu, caríssima cunyada:
ton bon esser, costums, gest i figura,
me serve fresca la memòria pura
d'aquella de tots dos tan estimada.

Mos infants en ta falda regalada
s'adormen amb gentil viciadura;
i en ton bell nom hi troben la dolçura
que els falta de sa mare malguanyada.

Benhages tu, que et mostres amorosa
a mon gran sentiment, i mai gelosa
de la trista enyorança del cor buit.

Si vols, bé et correspon ser reina i mare
d'aquesta pobra llar on sura encara
un místic volateig de l'Angel fuit.

X

La nit esdevenia lluminosa
plena d'àngels, pastors i cants divins,
i l'Infant ha plorat damunt els brins
tot alegrant la terra gemegosa.

Som a Nadal. La cuina està fumosa,
la taula ben reblida de fruits fins,
repiquen en els plats trullosos nins
ja llesta la coveta gloriosa.

Estic content. La pau i la gaubança
riuen entorn de ma pairal cadira;
mes, aquests *parenostres* de Nadal

m'ofeguen de records i d'enyorança...
Mai los puc acabar. L'esposa em mira,
i surt per eixugar-me el lacrimal.

XI

Ja he deixat el dol del meu vestit
i encara el cor en du, qui l'ha plorada.
No més desmai! La vida enamorada
vull cantar, fent reviure l'esperit.

La vida del treball, vessant delit,
i la fecunditat del cor, hermosa.
Vull esser fort... i fer la llar ditxosa
que sortí de l'alè de lo seu pit.

Estèril fou ma freda juvenesa:
mes tasques, mos fillets, enginy, fermesa,
tenen el seu amor per fonament.

En l'altar beneït de la família,
servant el foc sagrat de la vigília
la vull glorificar perennement.

RELIGIOSES

Poncella

Si no se cull quan és hora
quan és més bella una flor,
un buf de vent la desflora
i, agonitzant, cau i mor.

A quants de clavells hermosos
he vist perdre la color,
que els bafs del món, salabrosos,
maten del cor la tendror.

Oh ben Amat de ma vida!
per què no em culls en verdor,
abans que, com flor marcida,
perdi el cor el bell candor?

L' enamorada

Els meus llavis que somriuen
i que sé que agraden tant,
per complaure sols als homes
mai més, mai més s'obriran.
Deis que vessa mel ma boca
i la voldríeu tastar?
No en tendreu, no, cap goteta
que per un Altre la guard;
ni el blanc de mos ulls des d'ara
ningú del món el veurà,
ja que no volen que veja
mon agradós Estimat.

En va em diuen que em distregui
per passeigs, jardins i prats,
que vaja de ball en festa,
que bé en trobaré d'encants;
mes jo vull viure amagada
per poder millor plorar,
que ventures i alegries
el món per mi no en té cap;
jo totes les tenc posades
en seguí Aquell que estim tant.
Mes... ai! que amb Ell ja partia
i m'han presa del seu braç!

Les amigues, consiroses,
me diuen: "Què trista estás!
Com és que ja no t'alegren
dels aucells el dolç cantar,
de les flors suaus, l'aroma,
de nostres cors l'amor franc?"
Ai! si elles compreguessin
dins mon cor lo que ha passat!

Més flors, més amors me dóna,
el Bé que ador, celestial,
i los meus no me comporten
ai! que amorosa l'abraç!

Davant mon front s'alcen ombres
i dins l'ànima pesars;
jo paresc una velleta
i som jove encara d'anys.
De dia plor d'amor, trista,
de nit no puc descansar,
sempre pens com correspondre
a mon dolcíssim Amant.
Bé n'assaig de voladetes,
però no em deixen alçar...
altres cors qui molt m'estimen
del meu coll estan penjats.

Oh clausura desitjada!
quin dia m'enterraràs
i a dins tu mos desposoris
faré amb l'Amat virginal?
Si aqueixa glòria no em donen,
com l'Esposa dels Cantars,
d'amor, tendresa, enyorança,
me moriré sospirant.
Allò que els homes me neguen
la dolça mort m'ho darà:
llavors en l'eterna vida
veuré Jesús mon amat!

Plant del cor

Rouada de pedreria
plora el maig els bells matins,
les flors vessen pels jardins
bàlsam, perfum, poesia;
i al badar-se d'alegria
sedetjants de viu color,
somriuen pel Creador,
li fonen s'aroma pura;
i jo, més gran criatura,
tenc per Ell més poc amor.

Les immenses escampades
d'espigues de xeixa i blat
que tomben son coll daurat
de grans molsuts carregades,
molt be paguen les suades
al fatigat conrador,
i jo tenint més conror
de les rouades divines,
ai! sols fruits d'obres mesquines
té mon cor pel Creador!

Els aucells que en l'espessura
de frescor primaveral,
omplen el pla i el serral
de melodia i dolçura,
amb refilets de veu pura
alaben sempre el Senyor,
que amb providència i amor
conserva la seva casta;
i jo, més entusiasta,
li cantaré amb manco ardor?

Les estrelles tremoloses
que broden el firmament
complint de l'Omnipotent
lleis eternes, misterioses,

són les rodes lluminoses
del seu carro triomfal;
i jo, el ser més racional
de quants son poder da vida,
manco l'ànima enardida
tenc per sa glòria immortal.

Senyor, la naturalesa
que no sap apreciar
com jo la vostra grandesa
a amar-vos m'ha de guanyar?
De què em serveix la noblesa
d'un cor d'alta aspiració?
Què en faré de la raó
d'una ànima intellectiva,
si és per Vós més sensitiva
tota altra creació?

La llibertat m'heu donada
per poder fer el bé i el mal,
perquè mèrit personal
tengués la virtut provada.
Llibertat!... com l'he gastada!
Si el sembrat, l'arbreda en flor,
els aucells i els astres d'or
tan noble i ric do tenien,
més grans, perfets, es farien.
I jo que fas? tud mon cor.

Si més que les altres coses
l'home perteneix a Déu,
per què l'afecte, cor meu,
en ton senyor Déu no poses?
Bada't, per Ell, com les roses,
canta-li, com rossinyol,
i enamorat com el Sol
la terra fosca illumina.
Ama, que l'amor divina
té poder per tot quant vol.

Als peus de Jesús

Dins vostres braços, Jesús meu, deixau-me
les desventures de mon cor plorar.
Oh Pare benigníssim! reclinau-me
damunt el vostre pit per descansar.

Què de coses, Déu meu, que m'han passades
d'ençà que indòcil vaig fugir de Vós!
Les flors de la innocència jo he esflorades
i s'ha rigut de mi el món vanitós.

Quin temps aquell, Senyor, quan me nodria
de vostra gràcia i vostra amor ardent,
quan els sospirs del cor vos oferia
com un predestinat, pur, innocent.

Nodrint-me de candor sols m'encantava
amor, virtut, bellesa, veritat,
divines perfeccions que jo trobava
en el redòs de vostre Cor Sagrat.

Ai! que llavors el món, fent-me carícies,
me digué: "Jove, vine-te'n amb mi!
Jo tenc l'amor, la glòria, les delícies,
jo de la joventut don el festi".

"Pretens la veritat? Jo la ciència
del bé i el mal molt prest t'ensenyaré.
Cerques virtut? Doncs jo la complacència,
la franca germanor te mostraré".

.

Ai! de mi, Bon Jesús, que jo escoltava
les promeses de mel del món traïdor,
i en sos braços confiat tot m'entregava,
esperant encontrar el bé i l'amor.

Oh desenganys horribles de la vida!
La gran virtut va ser vici daurat,
la franca veritat folla mentida,
l'alegria tristesa de pecat.

La bellesa del cos tan celebrada
al punt sols deixà cendres o carbó,
i l'amor, com més fe m'hagué jurada
ai! més que res va fer-me traïció.

Tal és el món. Les pompes i grandeses,
a qui les guanya escapen com a fum:
els plers, encants, delícies i riqueses
fan buit i amarg el cor que s'hi consum.

I per eixa vilesa malaurada
vaig deixar, Jesús meu, la vostra amor,
la pau, la companyia regalada
de vostre cor, tot gràcia, tot candor?

Avui no tenc consolacions divines
ni l'apreci del món que m'ha traït.
Sols fulles seques de record i espines
dins el buit desolat de l'esperit.

Compatiu-vos, Déu meu, del cor que plora,
donau-me prest la sospirada pau,
ompliu aquest gran buit que me devora,
ompliu-lo tot de Vós, que me bastau.

Només és bell qui té vostra innocència,
tan sols vostra paraula és veritat,
sols la virtut té mèrit i excel·lència
al fundar-se en la vostra santedat.

Jesús, siau l'amor de ma animeta,
siau la llum del meu enteniment,
siau ma glòria i ma delícia neta,
siau la vida de mon cor ardent.

Al Cor de Jesús

Cor de Jesús, la vostra imatge pia
vull a l'enfront de mon casal posada;
la vull que presidesca dins l'entrada
i en món ferromental de fusteria.

A dins mes pobres sales vull que sia
per estranys i domèstics venerada;
en mos treballs i feines ben marcada
i en mon pit la vull dur de nit i dia.

Voldria en les banderes sobiranes
de les nacions, posar-la amb gran victòria
i arreu gravar-la per tot amb relleus d'or

fins al cap de les terres més llunyanes,
sols que Vós me doneu la immensa glòria
d'estampar-la en les teles del meu cor.

Vigilia de Festa

Finiren les completes solfejades,
s'encenen a defora els foguerons.
Les llums del gran altar són apagades,
fumegen pels dorats els cremaions.

Sols quatre ombres devotes són quedades
cercant la benaurança dels perdons.
Suren olors d'encens i flors gebrades
dins la débil claror dels llantions.

I mentres al carrer les alimares
flamegen amb la fe de nostres pares,
resta el temple desert, silenciós.

Brilla un llambreig suau dins la foscura:
són els ulls de Maria que, amb dolçura,
somriu amb el seu poble venturós.

Davant la Imatge

Regiament asseguda,
Santa Maria Major,
regnau, tota complascuda
com en temps de l'avior.

Duis un vestit de regina,
sou morena, com el blat,
vostra serenor divina
és pastora i magestat.

Un cetre portau, Senyora,
floridet de blanques flors;
regnar amb flors enamora,
és regnar sobre dels cors.

Damunt el genoll esquerre
teniu dret vostre Filló,
beneïnt la nostra terra
humida d'emoció.

Feis somriure, dolça Mare,
en nosaltres vostra Amor,
que tant petit ja fa cara
de rei i de salvador.

1917

Encomanda

*En la primera comunió
de mos fills Llorenç i Ramon.*

Amb sa viva intuïció
m'esposa, sa mort preveia,
i vessant-li el cor, me deia
en son llit d'aflicció:

"Morir jove no em sap greu;
però mos fills són encara
petits per quedar sens mare...
cria-los, espòs, per Déu.

Si ja haguessin combregat
més contenta moriria
perquè en mans els deixaria
de Jesús Sacramentat".

Jo des que morí, entre plors,
l'amor he reconcentrada
per estimar la fillada
amb la força de dos cors.

Beneït sia el Senyor!
Ja descans en ma impotència,
veig coberta sa innocència
d'eucarística blancor.

Fills meus, quan ella ens deixà
no sabia, la pobreta,
que un infant amb la jugueta
dels reis, poguéis combregar.

No sabia el dolç decret
de Roma per la infantesa:
nodrir del cor la puresa
amb sang del Bon Jesuset.

Ara que ella en glòria viu
deu cantar més agraïda
veient l'Amor de sa vida
que dins vostre cor somriu.

Garlandes de blanques flors
vos amolla de l'altura
per retení a l'hermosura
del cel, vostres tendres cors.

No faceu, fills meus, felló
al Déu de la minyonia,
que ella pena en sentiria
si poguéis sentir tristor.

Guardant el cor innocent
fareu ditxós vostre pare,
i la glòria de la mare
creixerà, celicament.

1911

FRANCISCANES

L'escolà

Jo som feliç! Les claus del Santuari
estan en poder meu.
Feliç d'obrir les portes a diari
del temple de mon Déu.

Dematinet, quan se vesteix l'aubada
de vermellors de sol,
i les flors es desperten en la prada
i canta el rossinyol,

som el primer, que tot baixant la testa
ador el Rei diví.
Alateig d'àngels de nocturna festa
me sembla encara oir.

“Cessau angèlics cants, Jesús exclama
quan jo som al portal,
que venen ja els amics que mon cor ama
al convit matinal”.

Jo les campanes toc que desxondeixen
els adormits mortals:
veniu, veniu a missa repeteixen
amb veus sacramentals.

Tres voltes cada jorn sa llengua dura
regala poesia,
i lo cel i la terra, tot s'atura
per saludar a Maria.

La llàntia atíi curós, en l'ombra obaga,
de vostre altar, Senyor.
Ai! que en mon pobre cor, sovint, s'apaga
el foc de vostre amor.

Enardiu l'esperit, com cada dia
jo espavil el llum d'or;
l'oli que hi pos, imatge vera sia
de gràcia dins mon cor.

Quin lloc més bell, més sant, més respectable
que el temple de mon Déu?
Atri és del cel, estatge sempre amable,
palau de l'amor seu.

Oh, quin goig al posar llums i flors belles
endiumenant l'altar!
De llorer i de murta les capelles
me plau molt enramar.

Mes ai! tremol quan toc coses sagrades
del servei del Senyor:
un sant respecte atura les besades
de mon rústic amor.

Jo puig al tabernacle de l'Altíssim
on crema el foc sagrat,
per servir el sacrifici excels, santíssim,
de son Fill humanat.

Estarien els àngels ben gojosos
de poder-me ajudar,
i alçar núvols d'aromes oloroses
com jo, davant l'altar.

Jo al fer les processons la creu hermosa
port sempre amb gratitut,
la creu, que estén els braços, amorosa,
damunt la multitud.

Quan surten els feels del santuari
de l'oració vespral,
jo encara hi puc romandre solitari
al sí sacramental.

Ebri d'encens i música sagrada
a voltes m'hi he dormit
quan reprenen els àngels la tonada
dels càntics de la nit.

No em fan por les severes escultures
dels sants, dins la foscor,
ni les fredes i antigues sepultures
de l'honrada avior.

Com tenir por dins eixa santa casa
si hi tenc mon Estimat?
El Bon Jesús, que per mi tot s'abrasa
d'immensa caridat!

L'imatge de la Verge, que respira
divina perfecció,
i mon seràfic Pare, que me inspira
virtut i devoció.

Bo és estar aquí, diré amb Sant Pere,
bo és estar-hi, Senyor,
en eixa soletat, pau vertadera,
pel cor que viu d'amor.

*

Quan m'entorn la lluna sigil·losa
guaita pel finestral,
il·luminant, del llantió gelosa,
l'or de l'Àngel pascal.

Sentor seràfica

Jo tenc set de poesia
de sentiment i frescura;
més no en trob dins la malura
dels vents mundanals del dia.

El sant Poeta d'Umbria
amb la germana natura
té el llenguatge de dolçura
que a mon cor agradaria

Jo em voldria extasiar
amb la frescor de les roses
que es badaven entorn seu,

i com el seu cor volar
par damunt totes les coses
per sentir l'amor de Déu.

El perdó d'Assís

Els temples franciscans
oberts com uns cors grans
avui conviden...
Caseres són del cel
amb bresques d'una mel
just ambrosia.

La gent formiguejant
en va sortint i entrant
ben compungida;
i amb mística remor
d'eixam treballador
la mel congria.

Remor de pres... volar
de l'àngel de l'altar
qui amb mà invisible
se'n munta oracions
i baixa amb els perdons
que obté Maria.

I a on se troba al món
la planta que nos don
la mel divina?
Es al batzer florit
de Sant Francesc, tenyit
amb la sang viva.

Es en els regalims
d'aquells sagnants raïms
que dalt la cima
degoten de la creu.
Oh, qui de tal vi beu
bé s'assacia!

Oh mel d'alta dolçor!
ets tu del pecador
la medecina.
Guaréis els cors nafrats
i a morts, ja sepultats,
tornes la vida.

Qui amb fe la tastarà
el foc no sofrirà
on tot s'espia:
llibert de son horror
per un perdó d'amor
que purifica.

Benhaja el Sant d'Assís
qui té del Paradís
font d'ambrosia.
Benhaja tal canal,
la Verge celestial
qui nos l'envia.

Ah, cors qui defalliu,
qui tanta set patiu
d'aigua de vida.
Com no us assaciau
si tan a prop s'escau
la Font divina?

**Pregària a Sant Francesc
per la pau d'Europa**

I

Oh Geni de l'amor! Serè passàreu
amb vol de serafi per valls d'espines,
vessant de vostres ulls tendresa humana,
fluïnt de vostra boca mel divina.
La terra que tocava vostra planta
brostada de flors pures romania;
bells idillis de cants i voladúries
els aucellets del cel per vós sabien.
Fins la llum tremolava de dolçura
en sentir vostra veu amorosida:
Estima Déu, oh germà Sol! cantava
dins l'himne universal d'alta harmonia.

II

Les feres del desert sermonajàveu
i els dèieu que no fossin homicides
que és gros pecat desfer de Déu la imatge,
i com anyells les feren obeïen.
Els lladres dels camins, a fosca cova
anàveu a trobar i els oferíeu,
amb viandes, el vi d'amistat franca,
i els lladres, corferits, se convertien.
Fins l'insecte perdut dins la polsera
posàveu a la vora de la via
perquè no el trepitjàs el peu de l'home.
Tal era vostra amor i fe senzilla.

III

Pau i felicitat, vós predicàveu
a aquells pobles ferrenys de l'edat mitja.
Vestit amb rústic hàbit de pobresa
la voluntat de tots en Déu tenieu.
Els grans i poderosos de la terra
deixaven son furor i brega impia
en sentir-se emportar dins l'abraçada
que abrigava del sol a la formiga.
Una era de ventura i benaurança
nasqué de vostre gest de poesia,
com neix de dins l'aubada fresca i pura
la llum i la calor que ens dóna vida.

IV

El geni de la guerra dins l'Europa
avui torna imperar com mai terrible.
Per vils béns terrenals els pobles lluiten
i per supèrbia folla s'aniquilen.
Les vides cauen a gavella plena
com baix del segador el camp d'espigues.
Oh Geni de l'amor! l'abraç dolcíssim
de vostre cor seràfic necessiten.
Feis-los sentir la germanor suprema
que inspirà l'Himne al Sol, que ens extasia.
Demanau al Senyor que a tots perdoni
i l'iris de la *pau* farà somriure.

1915

OMBRÍVOLES

La mort

Mirau la mort atrevida
com amb sa dalla, fiblant,
tresca el món, sega la vida,
a ningú nat perdonant.

Tots els homes estudien
per aturar el seu pas,
tot quant tenen donarien
d'un racó que no afinàs.

No la veis acabussada
infonent terror i espant?
Allà on pega l'ullada
hi pega verga de llamp.

Per allà on passa deixa
plòrs, cruiximents i dolor...
Fortes lligades esqueixa,
les branques de més verdor.

No té cor ni té clemència,
gela la sang el baf seu.
Ni la divina existència
perdonà del Fill de Déu.

Poder, riquesa, hermosura,
majestat i joventut,
tot ho roba i desfigura
dins el breu temps d'un minut.

I a l'ensems que roba dóna
fredor, lletjura i malfat.
Ai, que la sang aborriona
el gran càstig del pecat!

Podridura nos espera
tenebres de mort i pols,
i els ossos secs dins l'ossera
es confondran entre molts.

Nostres cendres esbaltides
trepitjaran nous vivents,
ni record de belles vides
guardaran, indiferents.

La nostra ombra esfereïda
imposarà feredat...
De l'existència extingida
sols resta un deix de pecat!

De la mort que se presenta
presagis sent el meu cos.
Ma sang ja no em bull ardenta.
En mon prat ja no hi ha flors.

I això és la grandesa humana,
la grandesa d'aquest món?
Jo la vull més sobirana.
No em conhort amb la que es fon.

Si a haver d'engreixar la terra
Déu meu! estic condemnat,
feis que floresca a la serra
de vostra immortalitat.

Diada dels Morts

Diada trista, plorosa,
que posa un punt consirosa
la fe dels bons cristians,
veient l'Església endolada
que, reunint sa fillada,
ofereix per sos germans.

Dins la pau del santuari
s'hi sent un cant funerari,
com el plorar dels Ungits;
i gemeguen les campanes
semblants a les veus llunyanes
dels nostres avis finits.

El Sant Crist de l'Agonia
gira els ulls amb melangia
de suprema compassió.
A sos peus mil ciris cremen,
pels morts sentiments emblemen
d'amor i expiació.

El bon sacerdot fa absoltes
i, donant pel fossar voltes,
conjura i resa somort
a damunt cada ossamenta...
Par que l'ànima impotenta
vulgui treure de la mort!

I posen, tristes persones,
flors, garlandes i corones
per les lloses sepulcrales;
i els morts, aquí en podridura,
no passen gens de ventura
de tals pompes mundanals.

El cel se vest de bubotes
i unes vermellors ignotes
dins el sol ponent hi ha.
La viuda queda isolada
amb els records concentrada
de l'amor que la deixà.

Passa l'òliba esglaiada
pels xiprers, i amb sa xisclada
fa les tombes extremir.
Els aucells arrufats piulen
i els vents de l'hivern ja xiulen
pels murals del cementir.

En la rústica represa
deixa la llum ben encesa
la família, aquesta nit,
esperant aguaitos sobtosos
d'esperits misteriosos
dels parents que ja han finit.

A dins l'alta nit severa
la campana ploranera
toca encara lentament...
I allà en el cap de la vila
gent vana de cor d'argila
es deverteix locament.

Oh Sant Crist de l'Agonia,
envoltat de melangia,
de plors i d'expiació,
allunyau dols i recances
i el dia de les venjances
siau ma salvació.

ALTRES POESIES

PRIMERENQUES

La Neu

Com la lleugera farina
que s'estén volant, volant,
la terra va blanquejant
d'una blancor la més fina.

Com la càndida puresa
de l'àngel celestial,
tanta blancura i bellesa
a nostra vista fa mal.

Fugen les demés colors;
sols domina el de la neu.
Ai! si també del cor meu
fugissin tristes negrors!

Reflexa la llum del sol
la neu brillant, cristallina.
Oh, si així mon cor sens dol
reflexàs la llum divina!

Oh, qui em donàs la blancura,
la blancura de la neu
i quedàs l'ànima pura
tota bella als ulls de Déu!

Propòsit

No vull més món ni més bulla
que me deixen tant felló.
No vaig de flor que s'esfulla,
no vaig de pler amb corcó.

A Déu vull servir des d'ara
de bon cor i voluntat.
No em veuràs mai més la cara
món fals, que m'has enganyat.

M'has fet perdre la innocència
que és encant del mateix Déu.
Senyor, amb vostra clemència
reforma aquest cor meu.

Amb l'ànima arrepentida,
abraçant la vostra creu,
vull passar, Senyor, la vida
sempre que me perdoneu.

Missió de 1895

Agraïment

Mal exemple dóna un noble
a sos fills, grans i petits,
fent servir a sa taula innoble
els menjars més prohibits.

Una filleta, flor rara
dins aquella llar sens Déu,
vol corregir lo seu pare
però tem el rigor seu.

Per no faltar, la minyona
amb dissimul, d'amagat,
an en Clavell, són ca, dóna
els talls de carn del seu plat.

La família l'estiuada
corre a passar ran de mar.
En la carrossa daurada
tot és riure i tot folgar

A l'espessor d'un paratge
per on passen, els cavalls
s'espanten i el carruatge
salta per turons i valls.

En tan horrible volada
trabuquen dins un torrent,
dins les aigües esclafada
queda aquella pobre gent.

Uns bons campers corregheren
a salvâ el desgraciats,
mes els que morts no tregueren
eren tollits o nafrats.

La nina, N'Agraciada,
no l'han poguda trobar...
El torrent, arrossegada,
l'haurà duita vers la mar.

Entre plors i polsaguera
la processó fa camí,
duguent en pobra llitera
els ferits del dematí.

Darera un ca s'acostava
portant l'únic ser salvat,
la nina que allà faltava,
la que an en Clavell donava
les tallades del seu plat.

1903

A Mossèn Miquel Costa i Llobera

*En ocasió d'haver rebut
les seves "Líriques".*

Vostre tom he rebut, gentil penyora,
i no sabent son mèrit judicar,
sols puc dir que m'encanta i enamora
de vostra lira d'or el bell cantar.

Sols sé que el vers de vostra poesia
a l'orella és musica triomfal;
per l'ànima abatuda és ambrosia
que fa sentir el gust de lo immortal.

Sols sé que en llargues hores de tristesa
me distreu i m'aparta d'aquest món,
per transportar-me al cel de la bellesa
on tot regust de la lletjura es fon.

Sols sé que ella endevina les quimeres,
les aspiracions d'aquest cor meu,
vida d'íntima pau, cels i riberes,
a on la soledat parla de Déu.

Sols sé que, jovenet, ja me nodria
en la llecor de vostre aplec primer,
i encès amb tan pur foc de poesia
cançons rimades vaig provar de fer.

Sols sé que en lo vostre "Agre de la Terra"
l'esperit de Mallorca he percebut,
i entre pures dolçors o cants de guerra
en la vida dels avis he viscut.

Sols sé... Però si jo bellesa tanta
no puc en ma curtesa judicar,
sols puc dir que m'eleva, que m'encanta
de vostra lira d'or el dolç vibrar.

1899

Himne
del Cercle d'Obrers Catòlics

Cor

Nostra bandera és sagrada,
baix de cap partit està;
sols per Déu l'hem desplegada
i per l'obrer cristià.

I

Bons obrers, uniu tots vostres forces
baix de l'ombra real de la Creu:
la virtut i el treball és són lema,
pa i ventura a sos peus trobareu.

II

A sos peus nostres avis bé estaven
amb els gremis d'ensenyà i patró;
ells la torre pel cel aixecaren
en penyora de fe i unió.

III

Mes avui dels moderns les doctrines
no fan res constructiu ni vital;
la sang corre, els dejunis s'allarguen
i mai ve el benestar social.

IV

Sols l'Església l'angúnia del poble
té en el cor amb amor vertader:
Lleó Tretze ha resolt el problema
prescrivint el jornal de l'obrer.

Goigs i Dolors de Sant Josep

I

Si Josep pena, callant,
velent que la Verge és mare,
Déu, per l'àngel li declara
l'obra de l'Esperit Sant.

II

Jesús neix en les fredors
i plora a la menjadora,
però el cel per rei l'adora
junt amb savis i pastors.

III

Si amb acte humil que confon
l'Home-Déu es circumcida,
son nom serà nom de vida:
Jesús, Salvador del món.

IV

Simeó, lo vell feel,
de Jesús prediu la sort:
patirà turment i mort
per la salut d'Israel.

V

Josep amb l'Infant diví
fuig del rei que el perseguia,
però amb Jesús i Maria
el desert es fa jardí.

VI

D'Herodes Jesús sostret,
tem Josep per Arquelau;
i el cel li mostra la pau
dins l'alberg de Natzaret.

VII

Perdut Jesús, son amor,
Josep el troba en el temple.
Amb Josep tenim exemple
per cada goig i dolor.

1905

El Puig d'Inca

Com una fortalesa, sa mola gegantina
enmig del pla s'aixeca de l'illa de l'amor,
miranda que Mallorca de cap a cap domina,
mostrant son santuari de mística blancor.

Relleus li faltaria a la florida plana
sense tes verdes timbes i tos daurats cimals,
dolç arrecer a tes planes, frescor a l'arbreda ufana,
en hivernals salabres i en basques estivals.

En tos costers no ragen fonts pures i gebrades
mes no se perd la pluja que te regala el cel:
filtrant cap a la terra per venes ignorades
és de les vinyes saba més bona que la mel.

Per sobre les alzines que tos vessants ombregen,
cenyit de roques fortes, alces ton front airós;
les aures de l'altura, passant, sempre t'oregen
i mai fins tu no arriba lo bes del món febrós.

Si no neix en tos cingles la planta conradissa,
si en tos cocons no hi baden les flors del comellar,
bé tens tota l'aroma de mil camps d'hortalissa
amb què el pla te perfuma com a un sagrat altar.

Mai l'eco de tes penyes 'xordaren crits de guerra,
tan sols et despertaren els càntics de l'amor:
ascetes, verges pures i savis d'eixa terra
damunt ton cim alçaven son vol al Creador.

Sovint omplir m'agrada mon cor en eixa altura
de pau i de grandesa, gaudir la inspiració
i dilatar ma vista per sobre la natura,
cansada ja de veure dol i corrupció.

D'aquí veig, a l'eixida del sol, la mar llunyana,
i obir la llum esplèndida dins l'aigua llambregar,
i naus desconegudes que, amb voga sobirana,
entre els dos blaus se perden del cel i de la mar.

D'aquí sembla riquíssim mosaic la gran planura:
clapes de bosc ombrivol, sembrats, vinyes, fruitals,
i camps com esmaragdes de color viva i pura,
sumptuoses catifes de tons orientals.

A mon enfront s'estenen superbes serralades,
cenefa gegantina d'eix quadre magistral,
els cops de llum que hi peguen de Déu són les ullades,
les tintes que l'ombregen són d'auba matinal.

Talment guardes d'ovelles de fina i blanca llana
que sestegen dins tanques de virginal verdor,
cent pobles i alqueries s'escampen per la plana
que dolços fruits els dóna amb maternal amor.

Oh, qui lluny de la lluita i la misèria humana
pogués viure en tes roques, tabor de santa pau,
cantant la poesia que mostres tan ufana
davant de la perenne bellesa del cel blau!

1905

La Trobada

Llegenda popular

El fet que vaig a contar
a cap llibre imprès està
ni escriptura;
però ho sap una segura
tradició
que escrita amb lletres d'amor
té el cor del poble.
Quan bressa la inquera noble
son infantó
amb el to de la cançó
quan llet li dóna,
devoció a la Patrona
li inspira ja.
I sovint li sol contar
com la trobaren,
com un trono li aixecaren
els nostre avis,
fent-se grans, feels i savis
amb son amor.
D'aquell temps de l'antigor
aquí han passat
trastorns, pestes, mortandat,
i moltes coses;
i encara aroma de roses
aquí se sent
d'aquell prodigi patent
que feu Maria.
quan demostrà que volia
esser Madona
d'Inca i Mare tendra i bona.
Atenció,
doncs, que vaig a contar-hó.

*

Per la forana
 de llevant, d'Inca cristiana
 un pou hi havia
 on per son coll s'estenia
 un verd batzer,
 com un florit claveller.
 A tal endret
 uns dijovers de cor net,
 bons pollencins,
 senten cants de serafins.
 Girant-se al lloc
 hi veuen flames de foc
 d'estranya llum;
 reparen que no fa fum
 ni es consumeix
 aquell batzer tan encès.
 "Què cremarà?
 què serà, què no serà
 cosa tan rara?"
 Mes aviat ja es repara
 que no és real;
 que és claror celestial
 la flamarada.
 Quina olor tan regalada
 que deixa anar!
 Debò es varen acostar
 cap al batzer
 i... oh prodigi vertader!
 A dins hi havia
 una imatge de Maria
 la més airosa,
 morena i tan agradosa
 que el cor els roba.
 A ningú en donaren nova
 de la trobada;
 li donen tendra besada
 i aviat
 la s'enduen d'amagat
 cap a Pollença.
 I una altra sorpresa immensa
 prest s'endugueren!

Dins les beaces no veren
la Imatge airosa.
Plens d'enyorança amorosa
a Inca tornaren
i altra volta la trobaren
dins el batzer,
més ufanós que un roser
en primavera.
Ara sí que, sens espera,
ben estotjada,
la s'emporten molt velada
cap a Pollença.
Mes no els valgué tal defensa
que prest els fuig.
— Ells ja en tenen en el Puig
una germana
que és dels seus cors sobirana —.
La d'Inca, ja
dins el batzer torna estar,
més agraïda,
amb prova no gens dubtosa,
ben vertadera,
que ella vol esser inquera.
Així ho pensaren
els pollencins i avisaren,
d'Inca el Rector
i una gran generació
se reuní
i tothom humil rendí
tendre homenatge
a aquella bella imatge
que és de Maria;
i amb amor, fe i alegria
la proclamaren
reina d'Inca. I tots li daren
son feel cor,
que era lo felix tresor
que Ella volia.

La lluna llavors sortia
per lo llevat,
perles de llum escampant.

POESIES DE PLENITUD

(posteriors a 1909)

Flor de Lourdes

Dins el jardí d'un convent

La flor més garrida
que té aquest jardí
és la Flor de Lourdes
trasplantada aquí.

Les fulles té blanques,
més blanques que neu.
El sol no les obri,
sols baden per Déu.

Les lliga una faixa
de color de cel,
com qui guarda intacta
sa aroma de mel.

Els àngels l'envolten
per sa olor fruir
i Déu sols és digne
de son fruit collir.

Les brostes dobleguen
els altres ramells,
cercant, amorosos,
besar sos cairells.

Els virginals lliris
que creixen aquí
l'essència li donen
de l'amor diví.

L'aroma esvaïda
dins sos calze d'or
no es perd ni evapora:
la retroba el cor

Innocents minyones
aspiren sa olor
de dolça puresa,
de mística amor.

Conrau bé, oh esposes
del cast Jardiner,
la gran Flor de Lourdes
dins vostre verger.

Que mai vos encanti
cap flor mundanal.
Guardau sempre fresca
la Flor virginal.

A Santa Magdalena del Puig d'Inca

*Himne de la peregrinació
franciscana de 1914.*

Penitenta regalada
en privances del Senyor,
la seràfica fillada
ve a cantâ a vostra morada
les lloances de l'Amor.

I

Pugem a son santuari
que té frescors del Calvari
i visions del Tabor.
En aquesta bella altura
par que es senti aroma pura
de la que ungi el Salvador.

II

Aquí la Creu redemptora,
del cor seràfic senyora,
estén son braç infinit
sobre els pobles de la plana,
on la vida franciscana
creix com arbre beneït.

III

L'Orde estima Magdalena
que plora la mort serena
del seu Jesús innocent,
baix la Creu on nostron Pare
rep la investidura rara
de nou crucifix vivent.

IV

Abocau, divina Santa,
l'aroma purificant
dins nostra corrupció,
perquè l'ànima enfebrada
d'amor sia restaurada
amb plor de contrició.

Pancaritat

Ja el Fill de Maria
ha ressuscitat.
Visca l'alegria
del Pancaritat!

Nostre cor dins el pit brinca,
hem deixat prest el llençol,
per anar an el Puig d'Inca
a banyar-nos d'aire i sol.

En les cistelles daurades
i els panerets enflocats
portam crespells i panades
i robiols ensucrats.

Després d'oïda la missa
amb cor net i reverent,
farem una escampadissa
per aquells cimals d'argent.

La taula serà la terra
o roques, sota verdor,
i plena es veurà la serra
de gaubança i germanor.

A esclovellar tenim massa
panades, fruita i de tot;
buidarem la carabassa
del bon vi, de glop en glop.

Delitosos, sens fatiga,
tot el dia hem de folgar,
glopant flaire de garriga
l'aigua fresca hem de suar.

Oh gran Santa Magdalena,
pregau a vostre Estimat
que nos don anyada plena
de salut i de bon blat.

Ja el Fill de Maria
ha ressuscitat.
Visca l'alegria
del pancaritat!

1915

Al Sant Crist d'Inca

Oh Santa Imatge del Sant Crist, excelsa!
escollida pel Déu dels nostres pares
per fer grans meravelles a dins Inca,
el poble que vos ama i vos venera.
No lluny de la conquesta ja estenguéreu
els braços paternals sobre la vila
que primer encobeí l'host cristiana,
per beneir sa fe amb vostra gràcia.

Tal com antany els teniu també estesos
fent arrecer de regalades ombres,
on venim els inquers a arredossar-nos
amb llarga processó de set centúries.
Aquí el fruit sant de l'Arbre de la vida
té gust diví i té dolçor de pàtria;
l'han sentit degotar les testes blanques
dels vells de l'antigor que ja passaren.

Qui cisellà sa gran musculatura
potser no l'inspirava la bellesa,
però degué sentir l'hora suprema
d'un Déu que mor i l'univers rescata;
fa traslluir divina omnipotència
d'aspecte expiatori, magestàtic,
i el fervent que l'adora es sent comprendre
de confiança i por, d'angoixa i calma.

Son front diví, tot coronat d'espines,
damunt son pit profundament acala,
essent mort, pensa i dins son cor medita
en la sort i ventura del seu poble.
De braços amollat, de la creu santa
el cos sagnant augustament repenja,
tot abocat per acollir les ànimes
que sos peus besen amb besada llarga.

Dins l'oratori del finit Hospici
vessà suor amb divinal dolçura,
tot fent pensar, a voltes, si seria
el Senyor en persona i carn humana.
Oh gran penyora de l'amor divina,
donada a Inca amb tan gentil miracle!
Suors de l'Hort foren per tots els homes,
suors d'aquí sols per la raça nostra.

Jo vos estim, Imatge venerable,
símbol excels de gràcia redemptora,
vos estim com joiell del poble nostre,
que ha presidit els fets de nostra història.
Avui vos consagram nova morada,
tota d'art, gentilesa i poesia
que diu al mon incrèdul com augmenta
l'amor al Crist de les suors divines

Festa de l'Ascensió de 1915

El Pou de la Moreneta

A dins un pou veí
de vora d'un camí,
d'un camí d'Inca,

una imatge apareix
de la Verge i llueix
amb llum divina.

— ¿Què significarà
aquest estrany obrar
d'alta harmonia?

— Maria és pou sens fi
de gràcia, amor diví
i aigua de vida.

El pou que l'amagà
Ella l'ha fet tornar
font d'ambrosia.

Fins ara l'animal
o el vianant mortal
aquí bevia.

D'ara envant l'esperit
vindrà a prendre-hi delit
i al cel fer via.

Veniu, inquers, veniu,
Rebeca aquí teniu,
fresca i garrida.

Sa gràcia i morenor
fulgura serenor
ventura eterna.

Veniu... i el cor feel
parau, que llet i mel
aboca pia.

Ses gràcies ha vessat
i els camps han saonat
del terme d'Inca.

El blat és sa i ros,
el vi ben saborós,
gran la collita.

Dels pobles conveïns
ja en venen pelegrins
per l'aigua viva,

per l'aigua del perdó
i a sa protecció
tothom s'abriga.

.

Damunt el pou rural,
Verge celestial,
Santa Maria,

vostre palau teniu
ple d'art decoratiu,
ple d'harmonia.

Els fills de vostra amor
amb fe i germanor
es multipliquen.

I entorn creix la Ciutat...
L'herència que heu regat
és plena i rica!

1916

Cançó de la Diada Franciscana

Reina i Mare vertadera,
Santa Maria Major,
que sou per qui en vós espera
font de gràcies i candor,
donau a l'Orde Tercera
l'aigua de la vostra amor.

I

De lluny venim, cantant bella lloança,
per besar vostra fímbria virginal,
veure vostra rossor i retirança
que té envejat tot l'or primaverall.
Donau a vostres fills franca privança.
baix del trono real.

II

Del gran Serra venim a fer memòria
que és immortal pel vostre nodriment.
El seu apostolat honra la història
de son poble nadiu i son convent.
La ciutat d'Inca, com record de glòria,
li aixeca un monument.

III

Feis, Maria, revivre al terciari
l'esperit del seràfic Fundador,
i l'Orde, celebrant son centenari
amb perfums de virtuts de bona olor,
predicarà altament al món sectari
la fe, la pau, l'amor.

Pom de roelles

*A Innocència Sanxo, esposa
de l'amic Albertí, director
de "L'Harpa d'Inca".*

Les roelles exquisides,
Senyora, que heu enviades
quan l'amic les m'ha entregades
cantaven cançons garrides.

Roentes i enamorades
i en jorn de glòria cullides
han signat, tot eixerides
a mes roelles rimades.

La vostra fina escomesa
és un gest de gentilesa
per l'estètic sentiment.

Jo no sé dir-vos, Senyora,
lo molt que estim la penyora
de vostre cor excellent.

Pàsqua florida de 1923

Dins el temple

La nau del temple brilla illuminada
amb resplendors d'impúdica blancor.
Davant del tabernacle és apagada...
La cera hi plora amb groga tremolor,

avergonyida de sa llum migrada;
mes sa flama de dolça vermellor
nimba d'or la custòdia sublimada
on blanqueja, expiant, l'Hòstia d'Amor.

Com hi parla a mon cor l'Eucaristia!
L'encens, les llums, les flors, són harmonia
i holocaust al Déu sant d'oblació.

Feu-ne, Senyor, ben lluny la llum profana
que eclipsa, amb un esclat de pompa vana,
de Vós la consolable visió.

Perfils

I

La vaig conèixer, tendra, adolescent,
dins un esclat de vida i alegria;
son parlar inquiet i galania
tombava el cor a amar-la tendrament.

Mes, un camí seguirem diferent;
el seu la conduí a l'estrangeria.
Fadrina, sens amors, sols l'empenyia
l'afany d'arreplegar-hi, a dolls, l'argent.

Es tornada a Mallorca, grisa, grisa,
no per quedar a sa terra, ja enyorosa,

sinó per entornar-se amb son cabal.
Sa imatge de candor bellugadissa
que en mon cor vaig guardar, ara és difosa
dins brillantors grisenques de metal.

II

Trescant per fora vila un bell mati
entrava en una gòtica capella
on conegut perfil me resplendí
de la que m'estimà 'sent jovencella.

El ferm cantor d'altra gentil poncella
la flor del seu amor no va acollir.
Ferida, com coloma tendra i bella,
fugí ben lluny vers un verger diví.

Avui, per què desig una encontrada
i contar-nos la vida ja passada?
Per primer cop sa sort me fa sofrir.

Els seus amors són tots de flor de lliri,
plens dels perfums de l'ofegat martiri...
No és bo torbar son virginal destí.

III

A l'hora virginal de la rosada,
que els camins són deserts encar de gent,
la trob que surt de missa del convent
vestida de modèstia purpurada.

Es agradosa, és alta i ben plantada
i té en son cap algún cabell d'argent.
Son mirar consirós, intelligent,
una ànima em revela delicada.

Porta en ses mans l'Ofici de Maria
tot ple d'exultament i salmodia
on beu son esperit un místic riu.

M'agrada retrobar-la, a la ventura,
nimbada amb els colors de l'alba pura,
dins un aguait on sembla que em somriu.

1924

Somniant

Anit he somniat que l'he trobada,
que s'ha encesa sa cara de rubor;
m'ha sorprès sa frescura immaculada
i el llambreig dels seus ulls flamants d'amor.

Quantes voltes, perduda, l'he cantada
i ara ella és davant mi, tota dolçor!
La paraula de gràcia ens hem donada
i he vist renéixer al cor la serenor.

Dormitant, frec els ulls per si seria
un engany de l'ardenta fantasia
i m'ha despert la veritat crudel.

Ja es traspassà l'anell de l'aliança
però dins mi perdura l'esperança
de retrobar-la prest a dalt el cel.

Capvesprals

Del món jo fugia
en temps de brugit,
tot sol me n'anava
per rústic camí
cobert de florines
i d'herbes humils.
Damunt les bardisses
els arbres florits
les branques encreuen
formant arcs gentils
amb rams i garlandes
per fades teixits.
Sa casta blancura
com un bell safir,
la llum reflectia
del sol vespertí,
espurnant mon rostre
de dolç plor humit.
De cop, la florida,
besant-la embat fi,
cobreix mes petjades
de pluja de llirs,
que dins el verd semblen
esmalts eixerits.
Són llàgrimes blanques
de sers que han florit.
La rua festiva
que al món jo deixí
no té galania
tan fresca i gentil.

A l'hora suprema
quan torna el cel gris,
per camps de blancura
del cor mallorquí

passava la bella
de mos cars destins,
l'amor somniada
en aubes d'abril,
i al cor me naixia
un bé indefinit...
Llavors la Natura
fluïa per mi
ungiment d'aromes
i frescor jolius,
un goig inefable
m'eixamplava el pit.
El sol se ponía
d'aquell jorn feliç!

Cada any, quan floreixen
les flors d'ametler,
cerc aquell paratge
de blancors de neu;
fugint del bullici
del món indolent.
Cerc la poesia,
encant del cor meu...
Mes l'amor volguda
aquí ja no hi ve!
I sent melangies
dins el sol ponent
i, com les flors blanques,
extàtic me qued
per cercar a la lluna
els ulls de mon bé.

Sanctus

Núvols d'encens onegen vagament
pels ciris i les flors i l'estelada;
la música del cor, solemnement,
es torna més suau i regalada.

Tot és goig i exultant recolliment
davant l'ofrena blanca, immaculada;
el celebrant de faç illuminada
la consagra amb un verb omnipotent.

L'alça i la mostra: Víctima infinita!
"Senyor meu i Déu meu", clama contrita
la multitud, donant-se cops al pit.

I per l'espai solemnes campanades
"Sanctus" resen en totes encontrades,
i el "Benedictus" puja a l'infinit.

Cançó d'antany

Estic malalt d'amor i mal d'absència
d'aquell pensar en una galanura;
al davant meu veig sempre sa figura
com en espill de viva transparència.

Jo defuig son esguard i sa presència
i enfora cerc sa gràcia, a la ventura,
en la claror com en la fosca impura,
pels camins de l'engany i la indolència.

Fugir d'ella, cercar-la en llunyania,
tal és ma sort, ma lluita inacabable,
en gràcia de portar-la al cor lassat.

I al resplendor creixent de ma folia
veig sa mirada llarga, indesxifrable,
que no sé si és rebuig o amor callat.

A Jesús Sacramentat

No convida a plorar la vostra taula
taula dels forts, de nodriment diví,
on hi deixau sentir vostra paraula,
benaurança dels justs al gran festí.

Amb Vós estant cal mística alegria
i portar vesta blanca, nupcial,
ofrenes de cor net, vots d'amor pia
i cants d'agraïment en to pasqual.

Mes jo, Senyor, hi port plany i tristesa...
L'alegria del Sant de la Pobresa
no trasbalsa mon cor tot esllanguit,

que, en vostra taula i tot, massa baix canta
la vostra voluntat tres voltes santa
per merèixer el goig de l'esperit.

1930

Dins les Coves del Drac

Popule meus, quid fecit tibi?

Tot passant per la immensa galeria
on tenen son estatge belles fades
s'arriba al llac Martel d'aigües filtrades
dels degotalls de fina pedreria.

Barques gentils hi fan la travessia
amb voga triomfal, il·luminades,
tot mostrant, en les pedres reflexades
imatges mil d'orada fantasia.

En les góndoles, "L'Harpa", acompanyada
pels ecos del palau de la Natura,
hi deixa una complanta divinal.

I és tanta la bellesa revelada
que el Drac del gran coval, d'entranya dura,
sent calfreds pel traspàs de l'Immortal.

1931

Missa Nova

A mon nebot Mn. Vicenç Batle i Duran.

El Senyor un dels nostres ha cridat
per formar part del gloriós cenacle;
de l'Anyell ha rebut el gran signacle
i de goig divinal tot ha exultat.

A dins ses mans es bada el vell miracle
del Cos del Bon Jesús sacramentat;
perdonarà els pecats, serà l'oracle
de son poder, doctrina i caritat.

El veis? Pontificant a davant l'ara
el calze de salut ofrena al Pare
i reparteix al poble el pa dels forts.

Recollit, radiant de goig dolcíssim
té tractes inefables amb l'Altíssim
intercedint pels nostres vius i morts.

Cançó de bressol

*A Alfred Canal i Francesca Duran
per sa filleta.*

L'Agneta no és ploradora,
no l'haurem d'agombolar,
mig somriu com fresca aurora
i de tots se fa estimar.

A l'hora que el sol se pon
la nena està desvetllada
i sa mareta encantada
li canta el vou-ver-i-vou.

Que de bé l'adormiria
amb la primera cançó
la padrina, si vivia,
cantant-li un dolç no-ni-nó.

La bella Agneta ja dorm...
Ara amb els àngels somnia.
Quan desperti, sa alegria
s'encomanarà a tothom.

A Maria Antònia Salvà

I

L'augusta Beatriu fou exaltada
pel Dant en sos poemes immortals,
i el dolç Petrarca Laura ha sublimada
amb aures de puríssims madrigals.

Es que el poeta excels concep l'amada
amb nimbe de virtuts angelicals;
la fantasia de l'amor alada
la hi mostra dins celatges divinals.

I és tanta la potència de sa lira
que fa immortal la dona que la inspira.
Mes vós, com do de Déu, del cel baixada

a l'illa dels poetes benaurada,
ben digna sou de la cançó selecta.
Oh poetessa nostra predilecta!

II

Cantor no cal a vostra gentilesa
que la faci immortal amb vers florit:
immortal sereu vós per la bellesa
de vostre cant d'humilitat ungit.

Ningú com vós cantà la pagesia
que sublimau amb versos ben nostrats,
de l'aspre card treis mel de poesia,
de petja ignota idillis delicats.

A vostre pas floreix l'herba boscana,
s'alegra el sementer, la xeixa grana,
tot cobra nova gràcia i nou candor.

Rossinyol de l'endret del Santuari
vos plau filar un himne solitari
quan l'alta nit adora el Creador.

III

Teniu la dolça traça franciscana,
surau aucells per dar-los llibertat,
el germà llop a vostra veu galana
s'amansiria si us hagués topat.

Mai una agror ni una inflor profana
la vostra santa musa ha maculat.
El cor us fa divinament humana,
par que amb l'amic dolor hàgeu pactat.

I si véreu *l'abella com fugia*
fou encar *dins una ona d'harmonia*;
fins estimau *la joia del ponent*.

La gent de nostra parla vos venera
i, orgullosa de vós, nou fruit espera
de vostra poesia renaixent.

ALGUNS GOIGS

**Alabances als gloriosos dolors i goigs
del Patriarca Sant Josep**

Oh Sant Espòs de Maria,
flor de virginal amor,
per vostre goig i dolor
siau a nostra agonia.

I

Encinta la vostra Esposa
rebutjar-la no gosau
que és més bella que la rosa
i més pura que el cel blau.
Un àngel us anuncia
els designis del Senyor.
Per vostre...

II

Molt sofriu per la pobresa
en què el Messies és nat
i us alegra la sorpresa
de veure'l glorificat.
Angels, reis i pastoria
l'adoren rendits d'amor.
Per vostre...

III

Circumcidant-lo vessava
sang el diví Emmanuel
i vostra pena calmava
un dolç nom baixat del cel:
Jesús, joia i alegria
pel just i pel pecador.
Per vostre...

IV

Vostre esperit martiritza
 al temple el vell Simeó:
 suprems dolors profetitza
 per la mare i l'infantó.
 Ell serà per molts la guia,
 la llum, el mestre i senyor.
Per vostre...

V

Fugiu a Egipte a deshora
 que Herodes vol matar el fill.
 El desterro és molt enfora
 i els camins plens de perill.
 Davant Jesús s'esbaltia
 de tots els ídols, l'horror.
Per vostre...

VI

Mort Herodes, amb pressura
 a la Judea tornau;
 un nou temor us detura:
 regna son fill Arquelau.
 A Natzaret us envia
 Vostre àngel consolador.
Per vostre...

VII

Perdut Jesús amb sa Mare
 al temple el vàreu trobar.
 Diu que en les coses del Pare,
 que està al cel s'ha d'ocupar.
 Mes sotmès us obeïa,
 treballant en l'obrador.
Per vostre...

Mort de Sant Josep

En vostra mort preciosa
estàveu dolçament trist
de deixar l'Esposa hermosa
i son Fill Déu, Jesucrist.
Era un cel tal companyia...
¿Com deixar-la sens tristor?

*Siau nostre intercessor
prop de Jesús i Maria.*

Per consolar-vos cantaven
cors d'àngels i serafins;
la morada perfumaven
els vostres Amats divins.
Dins sos braços l'agonia
era un èxtasi d'amor.

Siau nostre...

Quan venga la suprema hora
de mortal defalliment,
l'esperit mal feis enfora
amb un franc penediment.
Feis que l'amor de Déu sia
en nostre cor moridor.

Siau nostre...

Ja que sou Josep la guia
del pobre i del pecador,
*siau nostre intercessor
prop de Jesús i Maria.*

**Goigs de llança a la gloriosa
Santa Maria Assumpta,**

Salve, Assumpta Immaculada,
obra mestra, excels model,
del poder de Déu creada.

*Sou Mare Verge exaltada
amb cos i ànima al cel.*

Quan la serpent infernal
la innocent Eva enganyava
i Adam amb ella menjava
el fruit del pecat mortal,
Déu amenaçà Luzbel
amb la Dona Immaculada.

Sou mare...

Del Pare etern és l'Ungit
qui neix en pobra cabana;
Vós li dau la sang humana
i el Paràclit l'esperit.
Els cims brollen llet i mel
la terra n'és fecundada.

Sou mare...

Després de l'Ascensió
del Senyor, quedau Maria,
per ser dels apòstols guia
en la seva missió.
Vostra humilitat és rel
de l'Església que ha fundada.

Sou mare...

Separada de l'Amat
visitàveu amb freqüència
aquells llocs que amb sa presència
havia Ell santificat.
Amb quin cor, bella Raquel,
besau sa dolça petjada.

Sou mare...

Diu un àngel que el Senyor
vostra pregària ha oïda,
que la sendera és florida
de flors, goig i vera amor.
Veniu, Coloma sens fel!
Veniu, sereu coronada!

Sou mare...

Els Apòstols entristits
perden sa Mare volguda,
visió, mestra i ajuda
conforts de llurs esperits,
per seguir l'obra de zel
amb sang de Déu segellada.

Sou mare...

Maria diu: No temeu.
Pregarà al Fill vostra Mare,
i el Fill a son etern Pare
pels nascuts sota la creu.
Beneiré vostre anhel,
amb gràcia mai estroncada.

Sou mare...

Senzillament, sens dolor,
del cos l'ànima partia,
son fill Jesús l'acollia
en plena glòria d'amor.
Amb l'apostolat fidel
queda el cos rosat d'albada.

Sou mare...

Al camp de Getzemaní
els preferits la portaven
mentres els fidels cantaven
el Magnificat diví.
Fins la ciutat infidel
se'n sentia benaurada.

Sou mare...

A l'eco del místic cant
es fonen tots els obstacles,
i arreu brosten els miracles
quan Maria va passant.
Tota dolència rebel
queda de sobte curada.

Sou mare...

La dolça maternitat
cobria en virginal sina
de la Trinitat divina
el Verb etern humanat.
Custòdia de tal model
incorruptible és estada.

Sou mare...

Son cos pur, mig somrient,
estant en la sepultura,
serva puresa i frescura
per sa virtut eminent.
Amb gran joia d'Israel
en tot és immaculada.

Sou mare...

Tard Sant Tomàs va arribar;
enterrada de tres dies,
entre llums i salmodies
la llosa varen alçar.
Olor de Flors del Carmel
fa l'estela que ha deixada.

Sou mare...

¿Qui és aquesta que alça el vol
com puja rosada aurora?
Lluna blanca, encisadora,
i escollida com el sol.
Vencent l'infernal bruel
en l'Amat va recolzada.

Sou mare...

Es l'Assumpta maternal
amb son Fill corredemptora
emperatriu i majora
a la llar celestial.
Amb el cabdill Sant Miquel
li fan triomfal entrada.

Sou mare...

L'altíssima Trinitat
triple corona li posa
de Filla, Mare i Esposa
al soli major creat.
Tots els Sants sos goigs de mel
li canten, testa inclinada.

Sou mare...

Mallorca amb gran esperit
l'honra amb processons i festes:
esglésies grans i modestes
arreu li paren son llit.
Sota esplèndid cobricel
de tots sa imatge és besada.

Sou mare...

**Goigs de Santa Maria la Major
titular de l'esglèsia
parroquial d'Inca.**

En mig de l'Illa daurada
resplendiu en lloc d'honor,
Moreneta Immaculada
*dau-nos llum de la rosada
de la vostra morenor.*

Quan l'augusta Trinitat
dins l'espai els móns formava,
l'obra mestra en Vós deixava
pel temps de la Humanitat,
per esser digna morada
de l'Ungit Expiador.

Dau-nos llum...

Quan pareix que al firmament
ja no hi cap una altra estrella,
s'hi bada la meravella
de vostre sant naixement.
Concebuda immaculada
ja nasquéreu la Major.

Dau-nos llum...

Amb Josep, el sant fuster,
sou la més pobra veïna;
plena de gràcia divina
canta l'Angel missatger
i vos dóna l'ambaixada
de concebre el Creador.

Dau-nos llum...

Ell, qui tan bella vos féu
neix de Vós, Verge Maria;
ja l'Univers cada dia
vos dirà Mare de Déu.
Puix en Vós s'és humanada
l'alta essència del Senyor.

Dau-nos llum...

Vostre Fill en creu clavat,
entre angoixes d'agonia,
nos deixà, com manda pia,
la vostra maternitat.
Oh, com l'heu exercitada
sobre els fills de vostra amor!

Dau-nos llum...

Pujada en el cel sou Vós
amb l'ànima i el cos, Senyora,
que la terra pecadora
no és digne de guardar-vós.
A l'Empir sou coronada
pel Pare, el Fill i l'Amor.

Dau-nos llum...

Renaixenta aquí la fe
primitiu temple us bastia:
Madona Santa Maria
d'Inca, n'era honra i mercè.
L'amor a Vós consagrada
ve de raça i d'antigor.

Dau-nos llum...

Cada dia més actiu
el foc sagrat de la raça
al nou temple dava traça,
gentil nau que presidíu.
Pel Papa fou proclamada
Santa Maria Major.

Dau-nos llum...

Des del tron que heu escollit
sou més reina d'eixa terra
i sobre el genoll esquerre
portau dret l'Infant Ungit,
que beneeix amb mà alçada
l'heretat de vostra amor.

Dau-nos llum...

Baix vostra advocació
es fundà una confraria,
Benet dotze l'enriquia
amb dons de gràcia i perdó.
Sou de tots magnificada
per tal singular favor.

Dau-nos llum...

La fe que en Vós hem posat
i l'esperança són vives
i seguit festes votives
canten vostre patronat.
Sovint la salve és cantada
amb tendra i fonda dolçor.

Dau-nos llum...

Per la vostra festa anyal
fan festa nostres Maries;
l'aire s'ompl de salmodies
i el cor de goig filial.
Foguerons d'alta flamada
s'encenen a vostra honor.

Dau-nos llum...

La cançó d'amor fidel
que a vostre altar hem apresat
feis que amb suprema bellesa
la vos cantem dalt del cel.
Feis-ho divina advocada,
Mare nostra, la Major.

Dau-nos llum...

Ja que sou anomenada
en mig de l'Illa daurada
Santa Maria Major,

dau-nos llum de la rosada
de la vostra morenor.

Goigs dels Sants Patrons d'Inca
Abdon i Senén

Sentinelles avançades
del Regnat del Salvador,
guardau les costums honrades
que nos llegà l'avior.

Nascuts a Pèrsia pagana
sou nodrits amb llet del cel,
amb caritat cristiana
salvau el màrtir fidel
infonent cor i valor
a les ànimes torbades.
Guardau les costums honrades
que nos llegà l'avior.

A son carro de victòria
Deci vos portà junyits,
mes a Déu daven la glòria
vostres lliures esperits.
Per Déu sofriu el dolor
de vostres carns assotades.
Guardau les costums honrades
de nostra sana avior.

Presentats davant la imatge
de l'ídol sol dels pagans
li negau vostre homenatge
dient que sou cristians.
A tanta virtut, honor
fan les feres afamades.
Guiau les nostres petjades
en l'esperit del Senyor.

Per por de fortes protestes
us degollen d'amagat,
i cauen les vostres testes
com un lliri purpurat.
Volen a Déu creador
vostres ànimes lliurades.

Sants Patrons vostres petjades
volem seguir amb amor.

En retreta sepultura,
segles després d'enterrats,
vessant encara sang pura,
vostres cossos són trobats.
La veuen sentint odor
el Papa i gents congregades.

Que nostres costums honrades
facin sempre bona olor.

El Sant Pare a Arles dóna
aquells béns celestials;
el miracle allà brotona
fugint els terrors i mals.
Tota una era d'abundor
comença en llurs encontrades.

Guardau les terres conrades
de sequedat i buidor.

Inca, fent pregàries pies,
sens voler, el primatxerat,
en cantar les lletanies,
tres voltes us ha invocat;
signe grat, revelador
de tuteles ignorades.

Guardau nostres encontrades
de tot mal i tot horror.

La vila d'Inca gojosa
vos aclama per patrons,
i vos fa capella airosa
i vota fer processons

cada any, i festa major
amb revetles i albadès.

Guardau les nostres dançades
de l'esperit seductor.

Part dels venerables cossos
d'Arles alcançà el Jurat.
Amb gran fe guardam dos ossos
—reliquiari sagrat—
que són penyora d'amor
de gràcies mai estroncades.

Guardau les nostres fillades
dels mals camins de l'error.

Es una cosa observada
per cent generacions
que no tuda la pedrada
nostres camps i partions
des que tenim en honor
vostres relíquies sagrades.

Beneïu les enllaçades
d'un sà floriment d'amor.

Sobre un fons de rics paratges
de vinya i morenenc blat
tenim les vostres imatges
en l'Oratori sagrat
del Puig, ofrena d'amor,
amb què ens guardau les anyades.

Beneïu les escarades
de nostre honrat conrador.

Quan pel cel corren negrures
i se desfan els fiblons
les relíquies i figures
se treuen dels Sants Patrons
i es conjura la maror
i calmen les turbonades.

Guardau nostres encontrades
de tot mal i tot horror.

Us venera el nostre poble
vora el Santerist del suor,
i apar que amb vostre gest noble
li faceu guàrdia d'honor.
Concepte confortador
per nostres tendres mirades.

Guardau les costums honrades
que nos llegà l'avior.

Dins un mimbament de glòria
mostrau belles palmes d'or
al poble que la memòria
vostra, celebra de cor.
Palmes que inspiren valor
per seguir vostres petjades.

Guardau les costums honrades
que nos llegà l'avior.

Sants Patrons, Inca confia
en vostre antic patronat.
Beneïu la pagesia
i la indústria en son esclat.
feïs que la fe i l'amor
regnin sempre aquí enlairades.

Guardau les costums honrades
herència de l'avior.

Í N D E X

	Pàgs.
Miquel Duran	9

FLORS DE ROELLA

Pròleg	41
Camperoles	47
Populars	57
A ma dolça esposa Gertrudis	81
Religioses	95
Franciscanes	109
Ombrívols	117

ALTRES POESIES

Primerenques	125
Poesies de plenitud	141
Alguns goigs	171

